

INTELLIGENTIEMETING BIJ DADERS ANDERS BEKEKEN

09/05/2012

DR. KASIA UZIEBLO
JAN WINTER
PDC-TEAM

OVERZICHT

1. Introductie: Intelligentie
2. Intelligentiemeting in theorie & praktijk: probleempunten?
3. Intelligentie anders bekeken: Introductie van het CHC-model
4. Huidige intelligentietests binnen het CHC-model
5. Voorstelling van een crossbatterij benadering
6. Terug naar de praktijk ...

VRAGEN UIT DE PRAKTIJK (1)

“... Ik werk in de gevangenis met geïnterneerden met een verstandelijke handicap. In expertiseverslagen wordt er vaak gebruik gemaakt van een **RAVEN**. Nadien wordt er soms nog een **WAIS-III** afgenomen en de resultaten op deze testen kunnen zeer uiteenlopend zijn. Bijv. IQ=54 op de RAVEN en een TIQ=88 (VIQ=91 en PIQ=87). Dit is nu 1 voorbeeld, maar dit is iets wat we vaak tegenkomen. In beide richtingen (overschatting door de RAVEN of onderschatting). Ik las dat er een vrij sterke correlatie bestaat tussen RAVEN en WAIS (.40 tot .75). Momentane invloeden spelen wellicht ook een rol (bijv. weerstand, onwil,...). Kunt u mij hier wat informatie rond bezorgen? Bijv. over de validiteit van een RAVEN (Heeft dit nut om te gebruiken bij mensen met een beperking?)”

VRAGEN UIT DE PRAKTIJK (2)

“Ronnie was 21 jaar toen hij beschuldigd werd van doodslag. De rechter gelastte een pro-justitia-onderzoek. Door de rapporterend psycholoog werd, met behulp van de verkorte GIT2 (6 van de 9 subtests) het IQ van Ronnie vastgesteld op 70 en werd de diagnose ‘zwakbegaafdheid’ gesteld. Daarnaast was er sprake van een borderline persoonlijkheidsstoornis en vertoonde Ronnie narcistische trekken. Op basis hiervan concludeerde de psycholoog dat zijn lage IQ een belangrijke rol moest hebben gespeeld bij de totstandkoming van het delict: hij had de consequenties van zijn handelen onvoldoende kunnen overzien, hij had zich om laten praten door zijn vriend (omdat hij ook stoer wilde zijn en erbij wilde horen) en hij werd niet in staat geacht om zelfstandig gedragsalternatieven te creëren.

VRAGEN UIT DE PRAKTIJK (2)

Mede door zijn zwakbegaafdheid werd Ronnie verminderd toerekeningsvatbaar geacht en door de rechter, conform het PJ-advies, veroordeeld tot TBS met verpleging. De plaatsingsfunctionaris op het Ministerie van Justitie besliste dat Ronnie, gezien zijn zwakbegaafdheid, in een gespecialiseerde kliniek moest worden geplaatst. Ruim een jaar later werd hij opgenomen in een LVB-kliniek, ditmaal met de WAIS-III. Zijn scores waren aanzienlijk hoger: totaal IQ 87, VIQ 95, PQ 82. Mede op grond van deze uitslag werd voor Ronnie overplaatsing aangevraagd naar een reguliere TBS-kliniek. Men verbond verder geen consequenties aan het feit dat (achteraf geheel onterecht) de diagnose zwakbegaafdheid een belangrijke rol had gespeeld de sanctiebepaling.” (Van Toorn & Bon, 2011)

1. INTRODUCTIE: INTELLIGENTIE

1. OVERZICHT

- 1.1. Verandering doorheen de tijd
- 1.2. Criteria volgens DSM-IV-TR (2000)
 - 1.2.1. Kwalificatie van IQ-testen in Vlaanderen
 - 1.2.2. Ter illustratie: Kaufman Intelligentietest
 - 1.2.3. Ter illustratie: SON-R 6/40
 - 1.2.4. Ter illustratie: WNV-NL
 - 1.2.5. Ter illustratie: WAIS-IV-NL
- 1.3. Gradaties volgens DSM-IV-TR (2000)
- 1.4. Zwakbegaafdheid en delinquentie

1.1. VERANDERING DOORHEEN DE TIJD

1.2. CRITERIA VOLGENS DSM-IV-TR (2000)

- A: Beneden gemiddeld IQ (2SD < 100)
- B: Significante deficiëten in adaptief functionering op min. 2 gebieden:
⇒ communicatie, zelfredzaamheid, interpersoonlijke vaardigheden
- C: Begin voor 18j.

- IQ: WAIS, Wisc, K-BIT, etc.
- Adaptatief functioneren: VABS, HASI, etc.

1.2.1. KWALIFICATIE VAN IQ-TESTEN IN VLAANDEREN

- **Goed:** WPPSI-R, WPPSI-III, WISC-III, WAIS-III, KAIT
- **Voldoende:** BSID-II, SON-R (2.06-7.11), GOS 2½-4½, COVAAR-II, WNV, K-SNAP

Commissie Psychodiagnostiek BFP, 23/11/2010

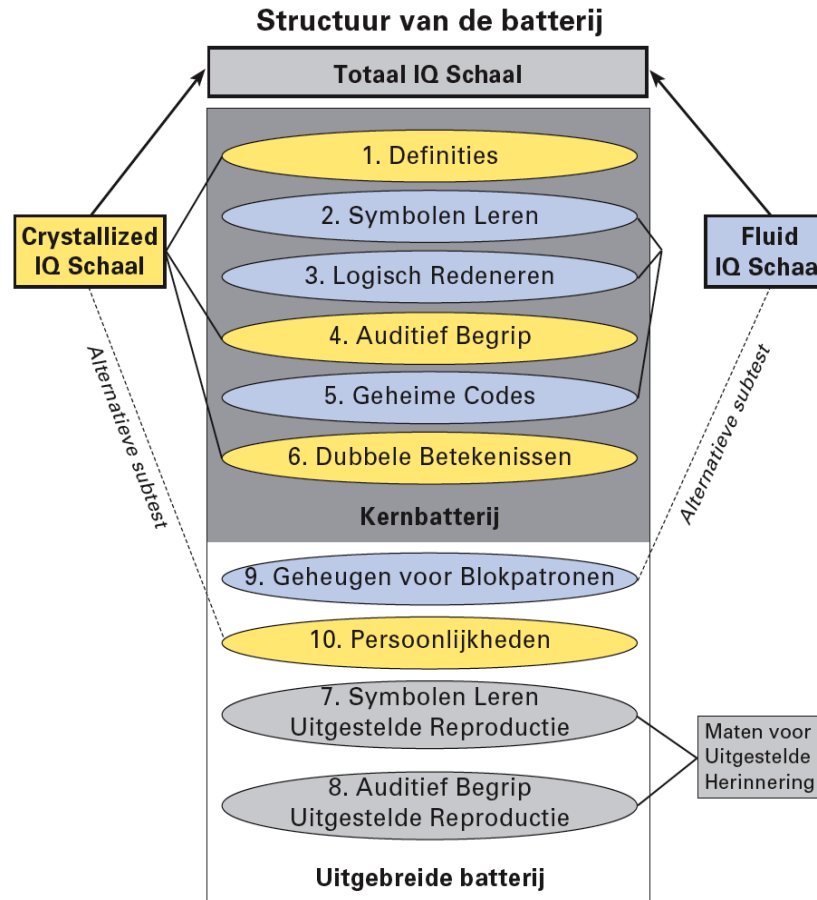
- **Voorlopig aanvaardbaar, al is de kwaliteit niet voldoende of (nog) niet bekend:** MSEL, SON-R (5.06-17)
- **Onvoldoende:** BgT, Denk 2.3.4, DOS, DAT'83, GATB, GIT-2, Goodenough, LDT, Leiter, LEM, MCT-M, Menstekening, MOS, NIO, RAKIT, RAVEN PM, Stutsman, Terman-Merrill, WAIS, WISC-R

1.2.2. TER ILLUSTRATIE: KAUFMAN INTELLIGENTIETEST VOOR ADOLESCENTEN EN VOLWASSENEN (KAIT)

- Uitgeverij: PITS
- Testtijd: kernbatterij +/- 90min; uitgebreide batterij +/- 2u
- 16 - 85j
- Kernbatterij = 6 subtests
- Mogelijke aanvulling: 2 aanvullende subtests en 2 optionele subtests

KAIT: STRUCTUUR VAN DE BATTERIJ

KAIT: THEORETISCHE ACHTERGROND

= Integratie van 3 modellen:

- Cattell en Horn: crystallized - fluid
- Luria: planningsvaardigheden
- Piaget: stadium van de formeel - logische operaties

KAIT: SCORING

	Crystallized IQ Schaal	Fluid IQ Schaal	Totaal IQ Schaal	Crystallized en Fluid IQ vergelijking
Som van de Schaalscores	44	44	88	
IQ	127	125	129	IQ verschil 2,2
Betrouwbaarheidsinterval	90%	118 - 132	117 - 130	Significantie NS
	95%	116 - 133	116 - 131	Grens voor 1% * 14,7
Percentielscore	96	95	97	Grens voor 5% * 11,2
Classificatie	begaafd	begaafd	begaafd	*) significantieniveau

KAIT: ALGEMENE KENMERKEN

- Vlaamse normen
- Geen tijdsbonussen
- Motorische vaardigheden zijn van minder belang
- Gebruik van de ordner
- Afnameduur relatief kort
- Instructies: voorbeeld-, oefen- en instructie-items
- Scoring objectief en snel
- Profielanalyse (handleiding)
- Klinische observaties van gedrag

1.2.3. TER ILLUSTRATIE: SON-R 6-40

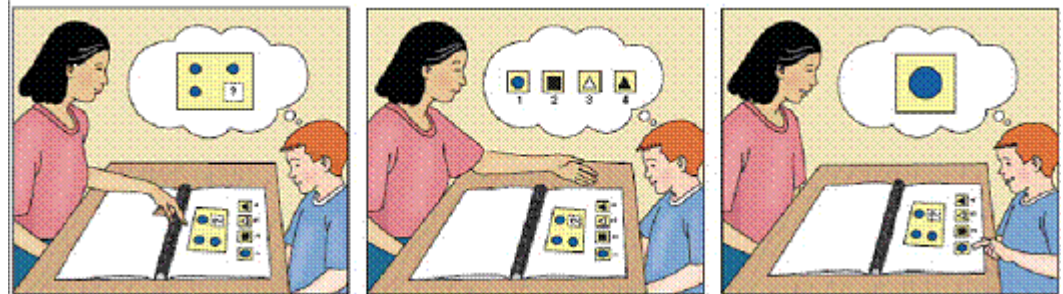

- 2011
- Doelgroep: 6 tot 40 jaar
- Samenstelling:
 - 2 abstracte redeneertests (categorieën en analogieën)
 - 2 ruimtelijke tests (mozaïeken en patronen)
- Aantal items uitgebreid + plaatjes materiaal vernieuwd

1.2.4. TER ILLUSTRATIE: WNV-NL

- Nederlandstalige bewerking “Wechsler Nonverbal Scale of Ability”
 - 2008
 - Doelgroep: van 4 jaar tot 21 jaar
- De WNV-NL bestaat uit 2 versies, nl: versie 4-7j en versie 8-21j

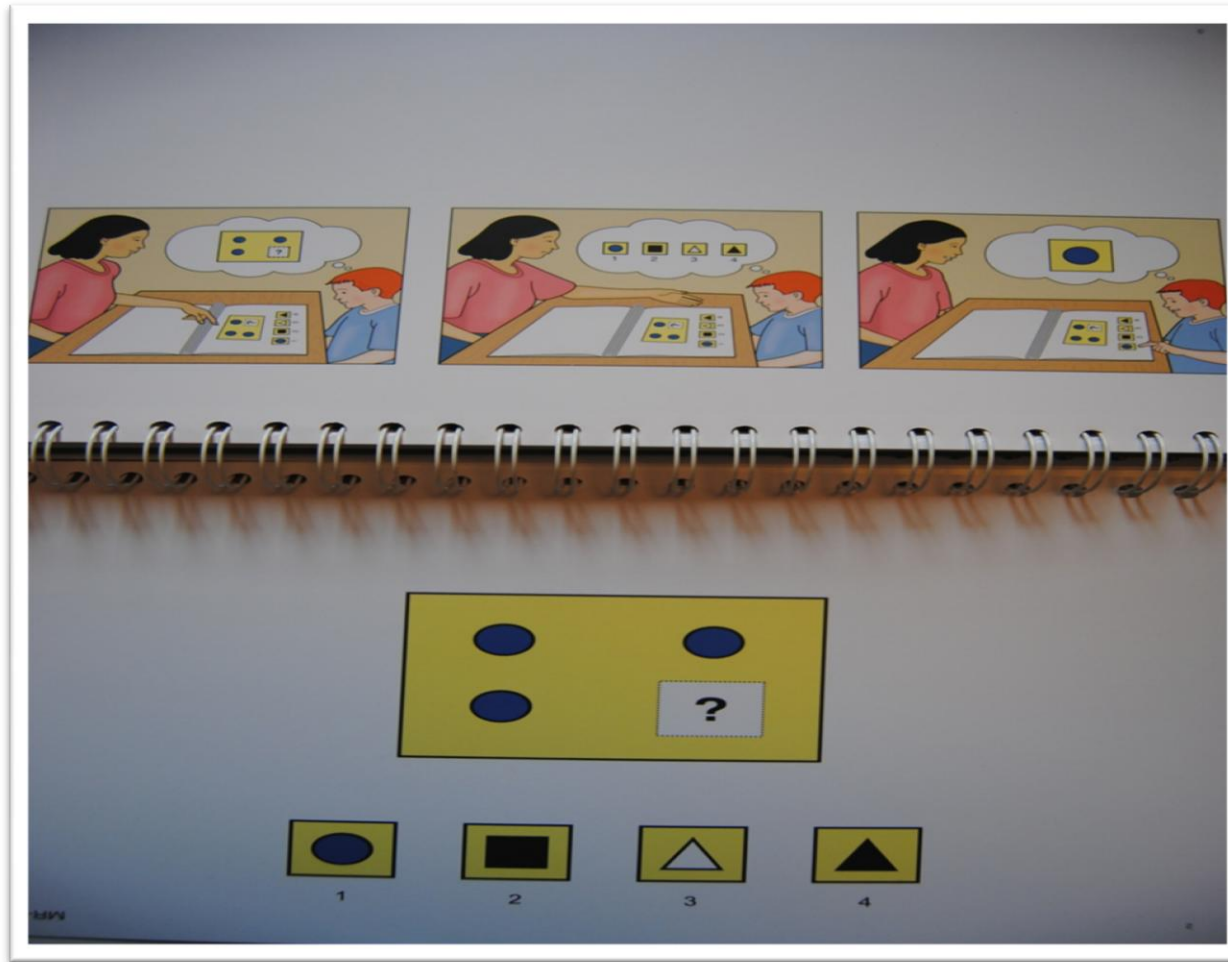

WNV-NL: STRUCTUUR VAN DE BATTERIJ

- Subtesten voor kinderen van 4 t/m 7 jaar:
 1. **Matrix Redeneren**
 2. Substitutie A
 3. Figuur Leggen
 4. Herkennen

- Subtesten voor kinderen van 8 t/m 21 jaar:
 1. **Matrix Redeneren**
 2. Substitutie B
 3. **Ruimtelijke Oriëntatie**
 4. Plaatjes Ordenen

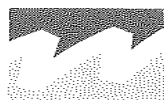
WNV-NL: BV. RUIMTELIJKE ORIËNTATIE

1.2.5. (ZEER) NABIJE TOEKOMST: WAIS-IV

- Zomer 2012 (?)
- Invloed CHC theorie: opsplitsing VIQ en PIQ wordt verlaten, grotere invloed van Gf/Gsm en Gs en kleiner Gc aandeel bij berekenen TIQ ,...
- 4 indexscores:
 - Verbaal Begrip Index
 - Perceptuele Redeneer Index
 - Werkgeheugen Index
 - Perceptuele Snelheid Index

Naam: _____

Test afgenomen door: _____

Links/ Rechtshandig: _____

Omzetting van ruwe scores naar geschaalde scores

Subtest	Ruwe score	Geschaalde score				
		VBI	PRI	Wgi	Vsi	Totaal score
Blokpatronen	<input type="text"/>					
Overeenkomsten	<input type="text"/>					
Cijferreeksen	<input type="text"/>					
Matrix Redeneren	<input type="text"/>					
Woordenschat	<input type="text"/>					
Rekenen	<input type="text"/>					
Symbool Zoeken	<input type="text"/>					
Figuur Samenstellen	<input type="text"/>					
Informatie	<input type="text"/>					
Symbool Substitutie Coderen	<input type="text"/>					
Cijfers en Letters Nazeggen*	<input type="text"/>		()			()
Gewichten*	<input type="text"/>		()			()
Begrijpen	<input type="text"/>	()				()
Figuur Zoeken*	<input type="text"/>				()	()
Onvolledige Tekeningen	<input type="text"/>		()			()
Som van de geschaalde scores						
*alleen 16-69 jaar		VBI	PRI	Wgi	Vsi	Totaal score

Copyright Pearson

1.3. GRADATIES VOLGENS DSM-IV-TR (2000)

- Lichte zwakzinnigheid = IQ 50-55 tot ongeveer 70
- Matige zwakzinnigheid = IQ 35-40 tot 50-55
- Ernstige zwakzinnigheid = IQ 20-25 tot 35-40
- Diepe zwakzinnigheid = IQ < 20-25

- Bijkomend:
- Zwakbegaafd = IQ 70 - 85
- NOS/NAO

1.4. ZWAKBEGAAFDHEID & DELINQUENTIE

- Populaire misvattingen (zie ‘The Bell Curve’, Herrnstein & Murray, 1994)
- Blijkbare lage prevalentie in gevangenen (bijv. 0.5-1.5%; Fazel et al., 2008; Holland & Persson, 2011)
- Hoger in klinische settings:
 - ⇒ 12.8% gesloten forensische klinieken
 - ⇒ 20.8% psychiatrische klinieken
 - ⇒ Eerder in low-medium security (Hogue et al., 2006)
- Geen ‘specialisatie’ in delict types (Holland & Persson, 2011; Lindsay, 2002)

2. INTELLIGENTIEMETING IN ONDERZOEK & PRAKTIJK: PROBLEEMPUNTEN?

2. OVERZICHT

2.1. Probleempunten in onderzoek?

2.1.1. Veralgemening onderzoek?

2.1.2. Ter illustratie: Beschrijving onderzoeksgroepen

2.2. Probleempunten in de praktijk?

2.2.1. IQ-meting in Vlaanderen

2.2.2. IQ-meting in forensisch Vlaanderen

2.2.2.1. Schatting van het IQ?

2.2.2.2. Elementen intelligentie?

2.2.2.3. Wijze meting IQ?

2.2.2.4. Wijze meting adaptief functioneren?

2.2.2.5. Aspecten IQ?

2.2.2.6. Aanpassing functioneren hulpverlener?

2.2.2.7. Kennis CHC-model?

2.1. PROBLEEMPUNTEN IN ONDERZOEK?

2.1.1. VERALGEMENING ONDERZOEK?

- Index delict gerelateerd aan leeftijd, relationele problematiek , woede, agressie, fysiek, seksueel misbruik & recidivisme (Lindsay et al., 2006)
- Vaak geen aparte normen (bijv. risicotaxatie instrumenten)
- Oude probleem van uiteenlopende definities en gemengde steekproeven (McBrien, 2003; Simpson & Hogg, 2001)
- Uiteenlopend gebruik van IQ- & adaptatie testen

2.1.2. TER ILLUSTRATIE: BESCHRIJVING ONDERZOEKSGROEPEN (UZIEBLO ET AL., 2012)

- Systematische vergelijking van 37 empirische studies voor de periode 2006-2011:
 - ⇒ geen details omtrent diagnose (7#)
 - ⇒ zelf-rapportage (1#)
 - ⇒ eerdere klinische/psychiatrische beoordeling volgens dossier (13#)
 - ⇒ IQ-screening instrument en soms adaptatie toetsing(8#)
 - ⇒ “volledig” IQ-testing zonder adaptatie (8#)
 - ⇒ “volledig” IQ en adaptatie testing (3#)
 - ⇒ expliciet rekening houdend met alle DSM-IV criteria (5#)
- In hoeverre zijn bestaande studies dan vergelijkbaar?

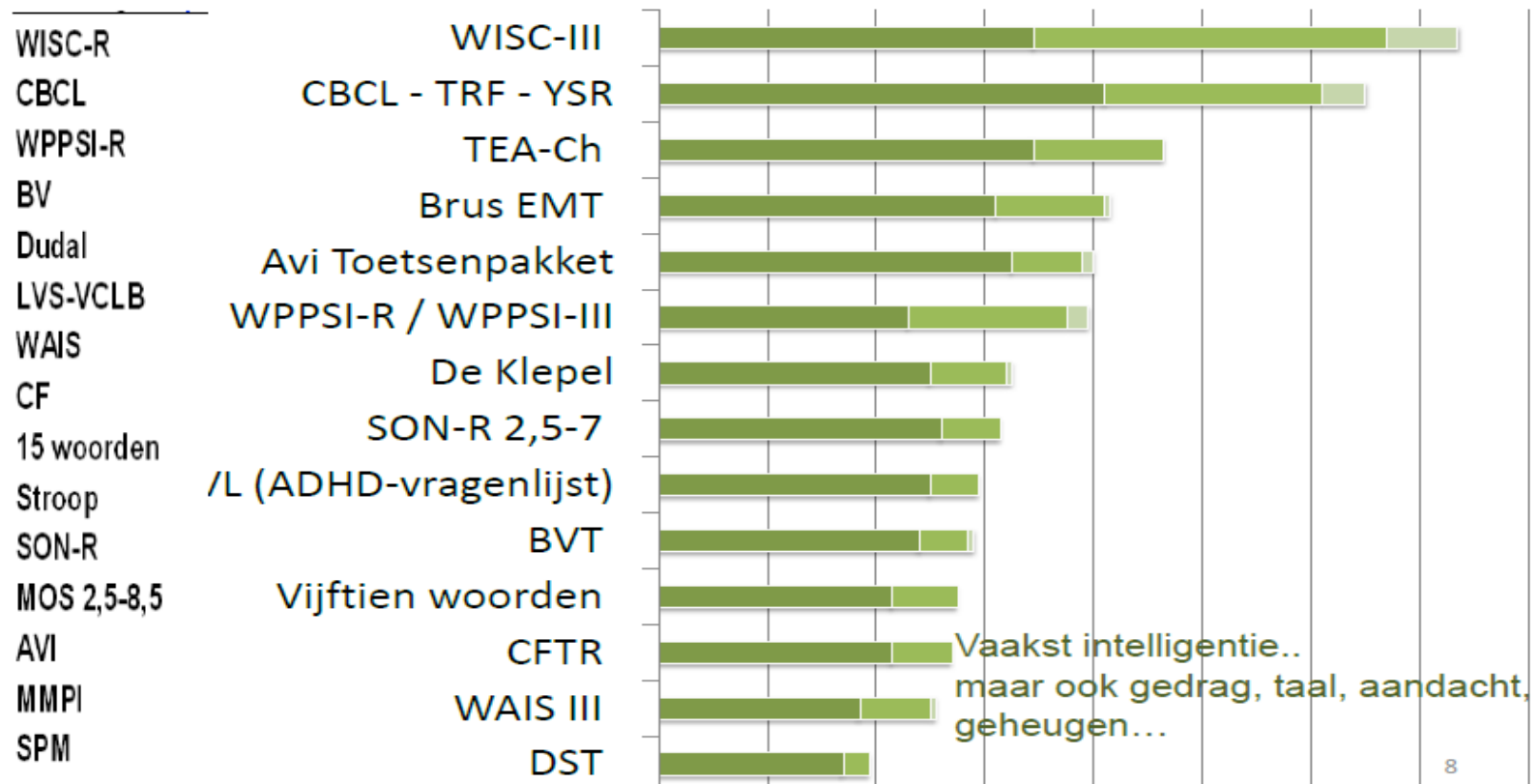
2.2. PROBLEEMPUNTEN IN DE PRAKTIJK?

2.2.1. IQ-METING IN VLAANDEREN (SCHITTEKATTE, 2011)

Over alle sectoren en domeinen (Top 15/353)

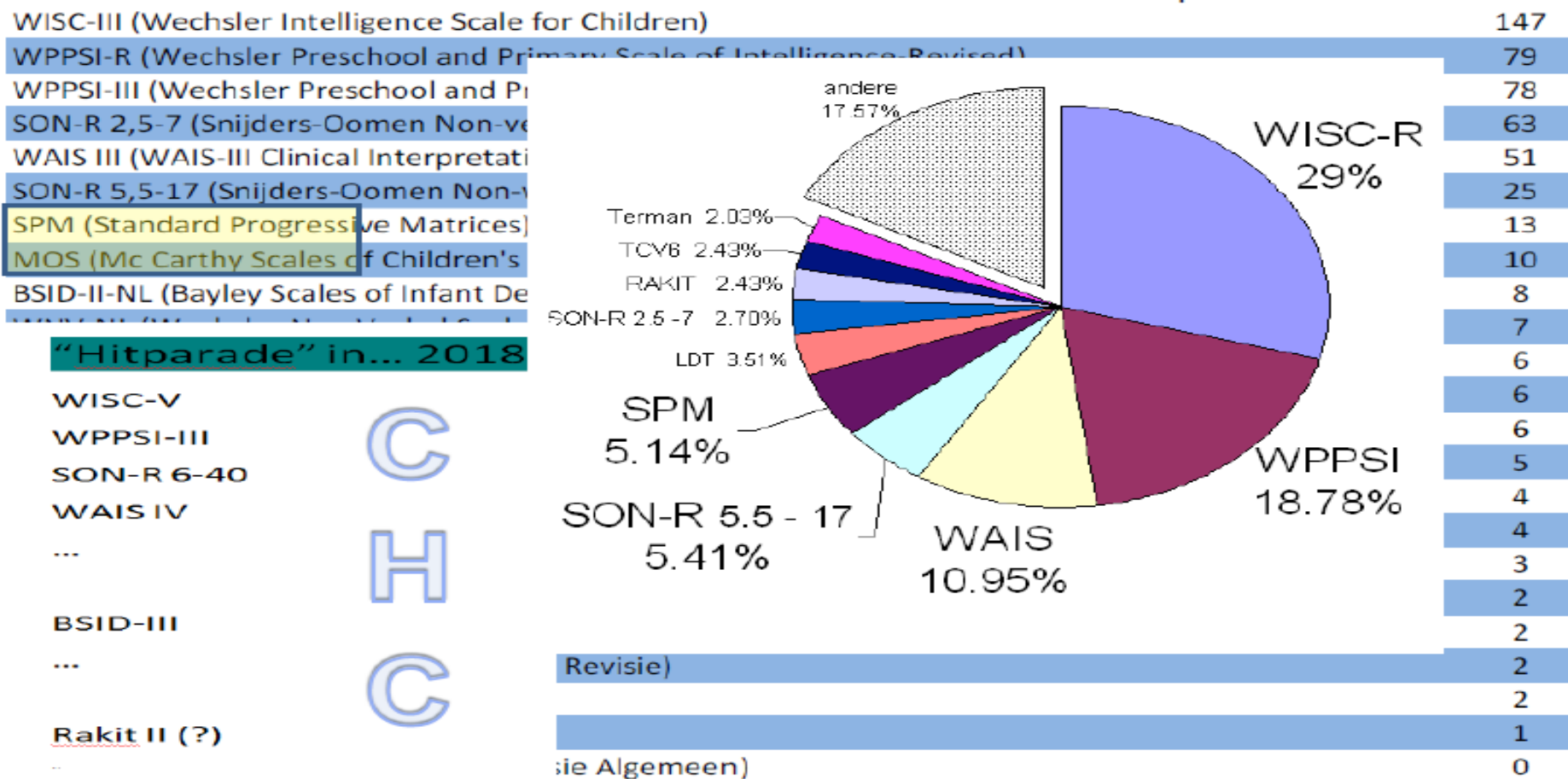

2.2.1. IQ-METING IN VLAANDEREN (SCHITTEKATTE, 2011)

Intelligentietests

Top 20/30

“Hitparade” in... 2018

- WISC-V
- WPPSI-III
- SON-R 6-40
- WAIS IV
- ...
- BSID-III
- ...
- Rakit II (?)
- ...

C

H

C

2.2.2. IQ-METING IN FORENSISCH VLAANDEREN

- Lessius-Onderzoek 2011-2012: Intelligentieonderzoek in het Vlaams, forensisch werkveld
- Deelnemers:
 - ⇒ 37 instellingen/zelfstandigen
 - ⇒ Settings:
 - 32% ambulantly
 - 22% residentiële
 - 60% penitentiair
 - ⇒ Leeftijdsgroep:
 - 68% bij volwassenen
 - 14% bij minderjarigen
 - 20% beiden

2.2.2.1. SCHATTING VAN HET IQ?

- Schatting IQ?

- ⇒ Neen: 65%

- ⇒ Altijd: 11%

- ⇒ Bij de meerderheid: 8%

- ⇒ Bij de minderheid: 16%

- Redenen:

- ⇒ “Bepaling IQ is niet steeds noodzakelijk”

- ⇒ “Informatie slechts bij minderheid bekend”

- ⇒ “Neemt veel tijd in beslag; inschatting dan mogelijk op basis van observatie”

- ⇒ “Indien klinische indruk overeenstemt met schoolprestaties en andere informatie”

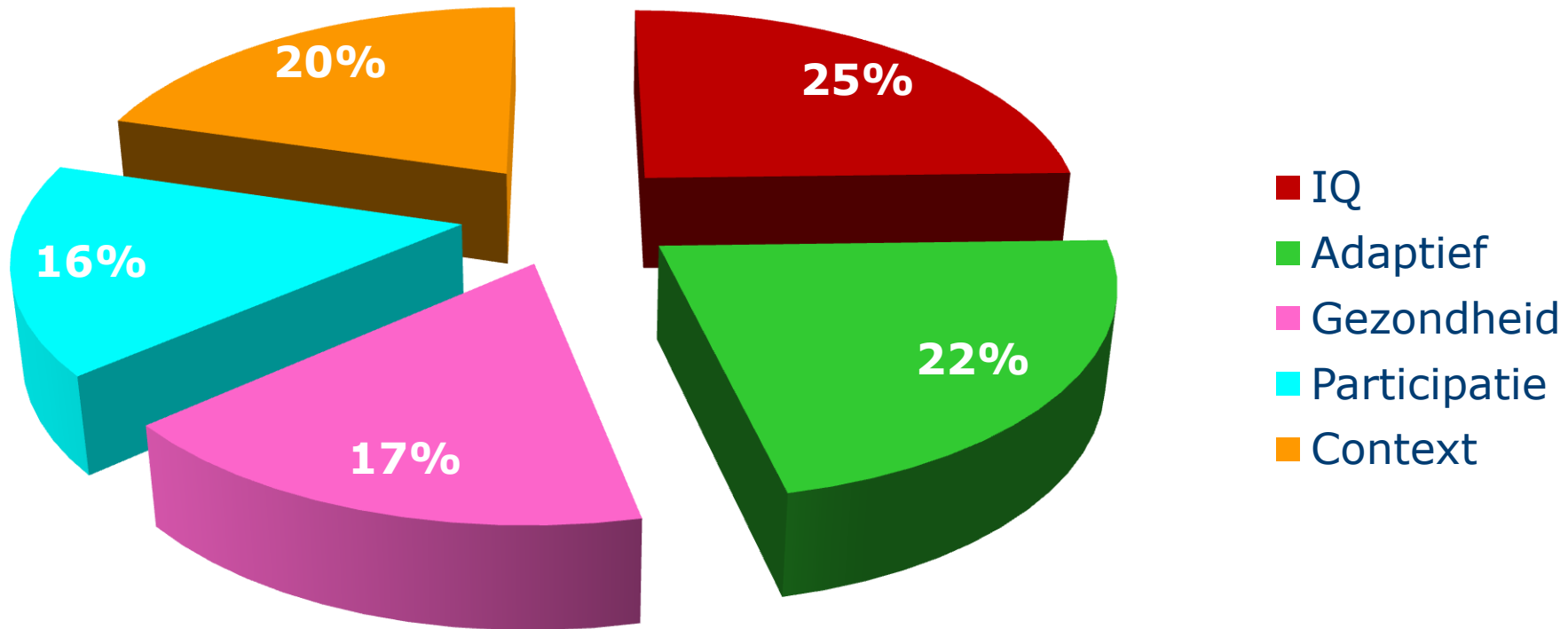
- ⇒ ...

2.2.2.1. SCHATTING VAN HET IQ?

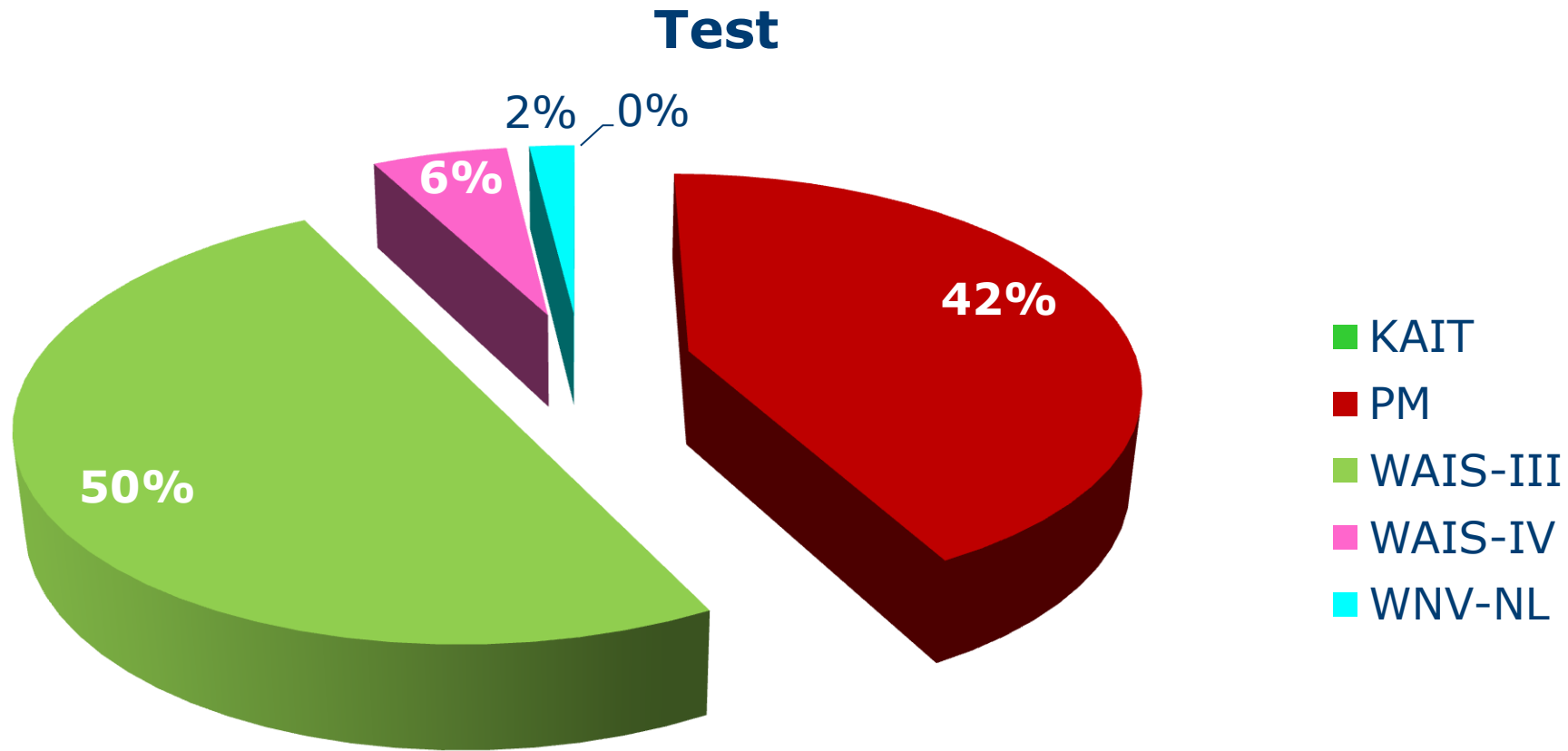
- Op basis van:
 - ⇒ Amnestische gegevens (e.g. schoolprestaties, opleidingsniveau, beroepsmatig functioneren, verslaving, ...)
 - ⇒ Klinische indruk (e.g. dossierinformatie, verbale capaciteiten, zelfredzaamheid,...)
 - ⇒ Voorgaande verslagen
 - ⇒ ...

2.2.2.2. ELEMENTEN INTELLIGENTIE?

Elementen

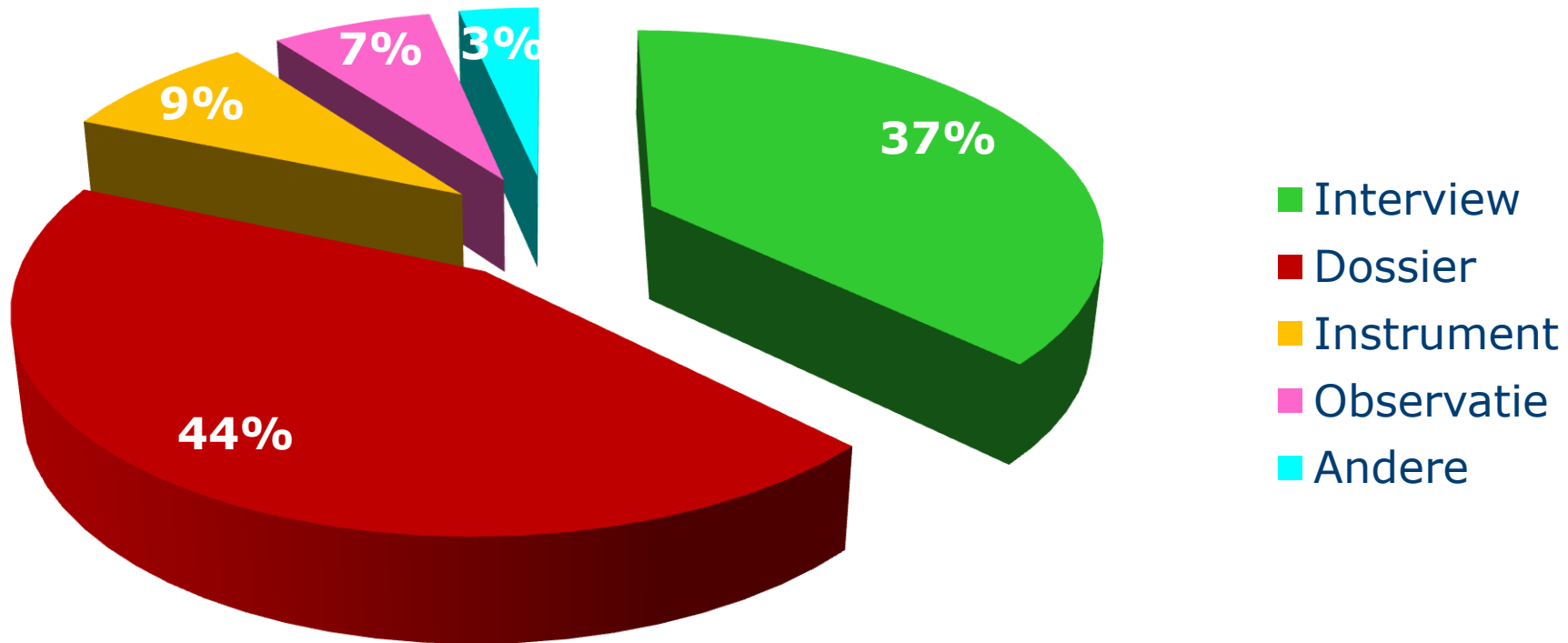

2.2.2.3. WIJZE METING IQ?

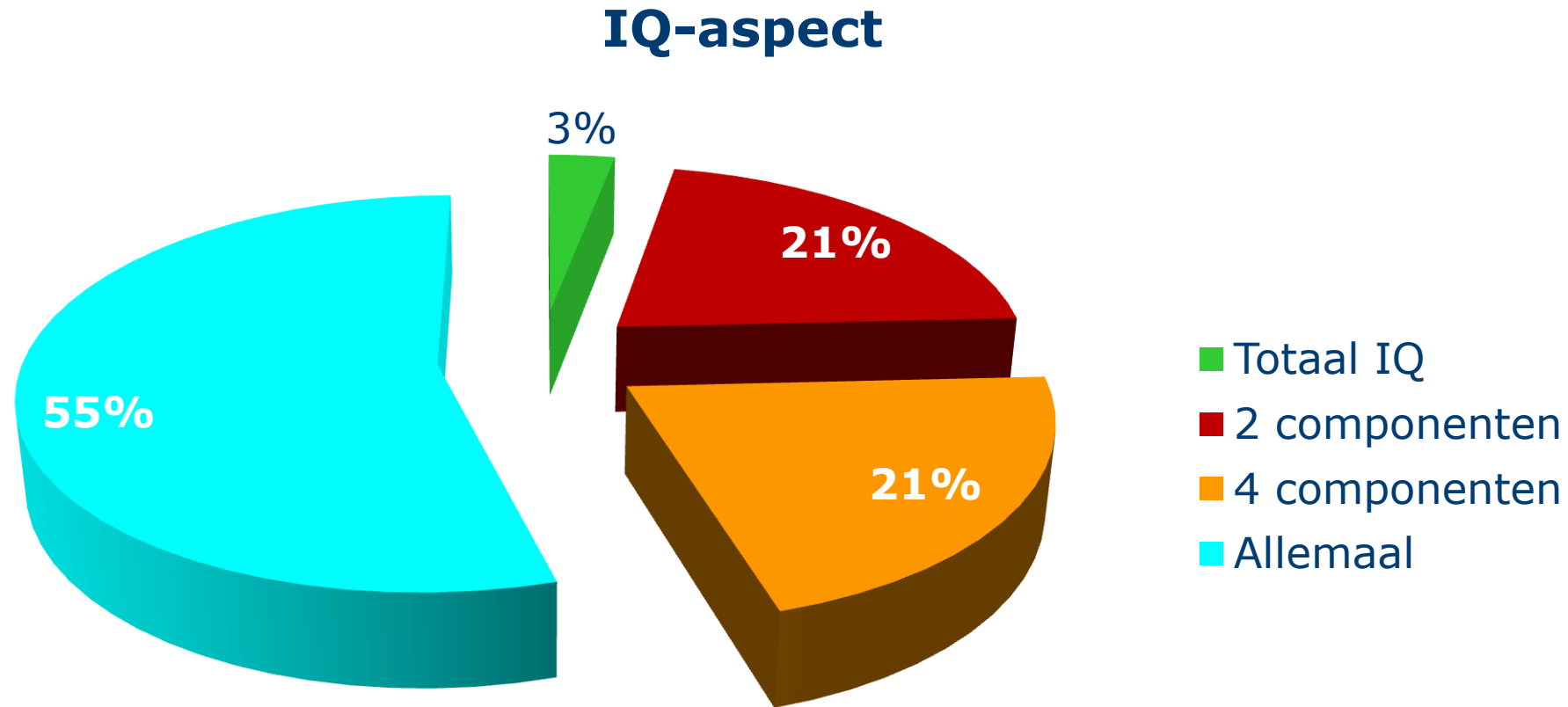

2.2.2.4. WIJZE METING ADAPTIEF FUNCTIONEREN?

Adaptief

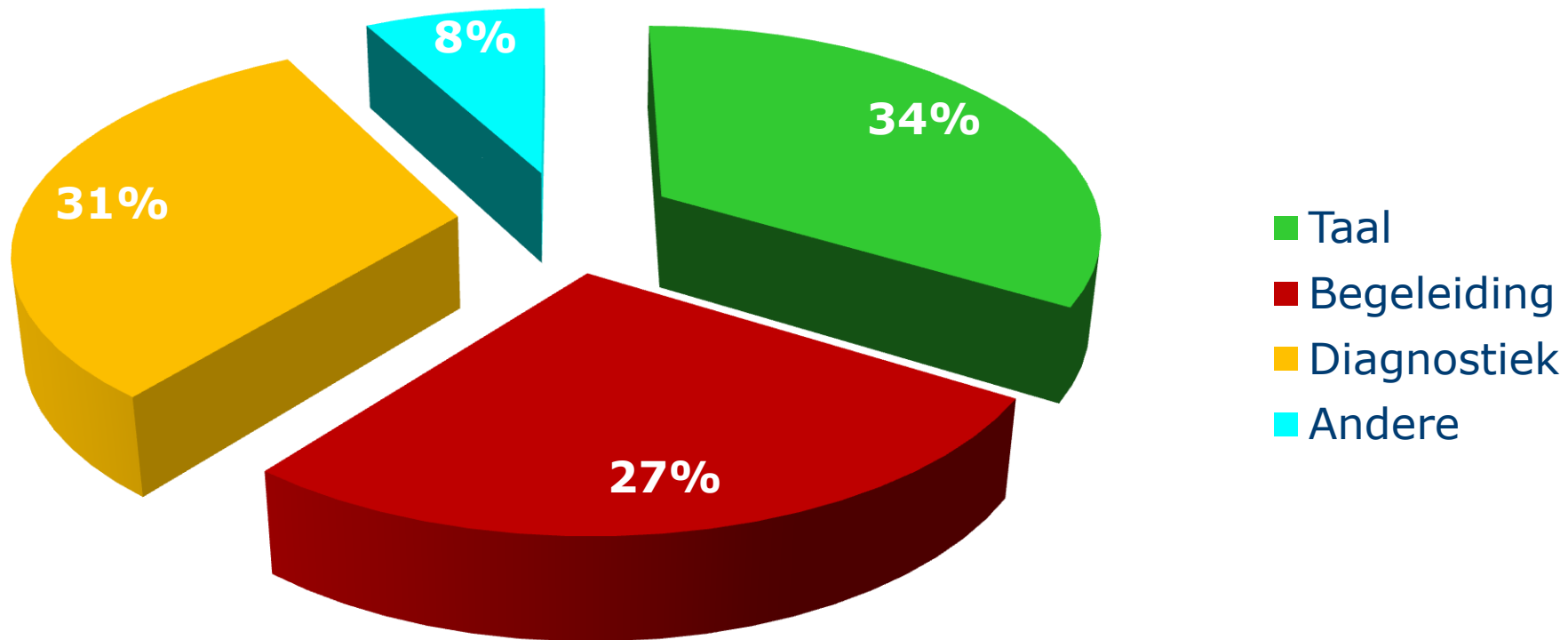

2.2.2.5. ASPECTEN IQ?

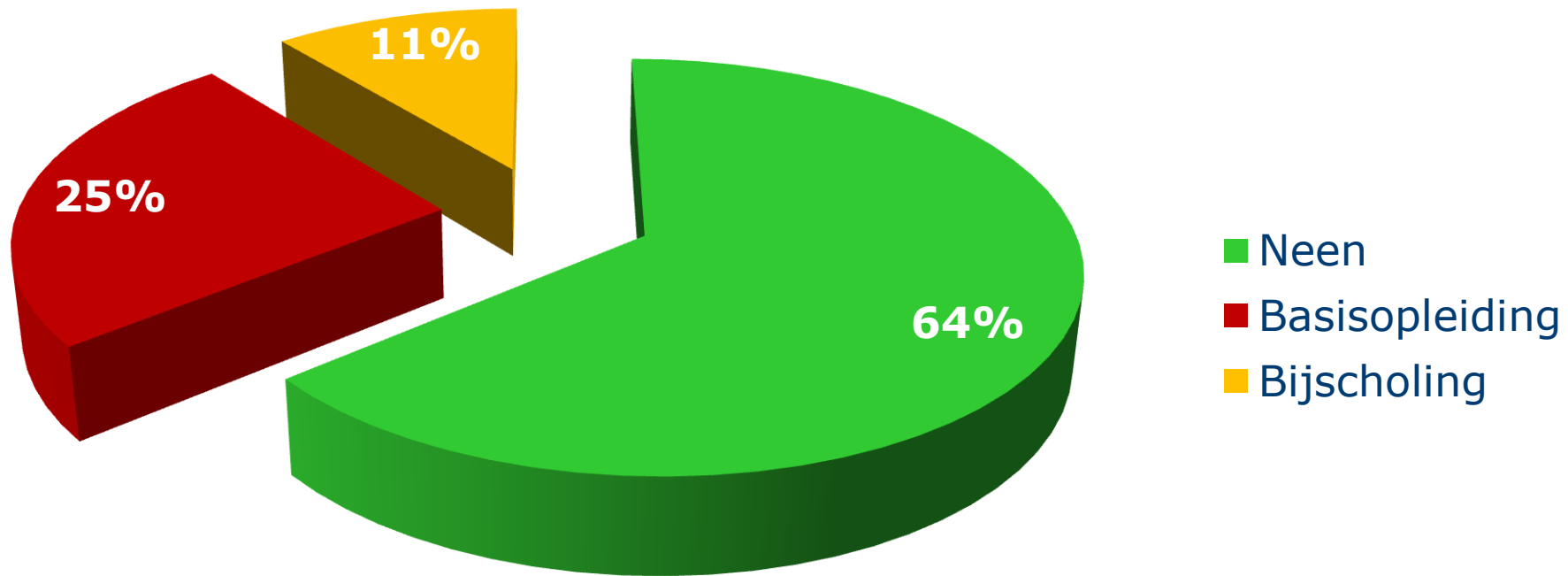
2.2.2.6. AANPASSING FUNCTIONEREN HULPVERLEENER?

Aanpassing

2.2.2.7. KENNIS CHC-MODEL?

Kennis CHC

3. INTELLIGENTIE ANDERS BEKEKEN: INTRODUCTIE VAN HET CHC-MODEL

3. OVERZICHT

Casus Vidal

3.1. Betekenis intelligentiecijfer

3.2. Intelligentieconcept

3.3. Het CHC-model

3.3.1. Dynamisch & holistisch

3.3.2. Hiërarchisch

3.4. De brede vaardigheden van het CHC-model

3.4.1. Fluid intelligence

3.4.2. Quantitative knowledge

3.4.3. Crystallized intelligence

3.4.4. Reading/writing ability

3.4.5. Short-term memory

3. OVERZICHT

- 3.4.6. Visual processing
- 3.4.7. Auditory processing
- 3.4.8. Long-term storage and retrieval
- 3.4.9. Processing speed
- 3.4.10. Decision/reaction time or speed

CASUS VIDAL (2005)

- 24/01/2001: Moord op Eric Jones
- 27/01/2001: Arrestatie Vidal en 2 companen
- Mentale beperking? → geen doodstraf
- Vidal: °23/10/1969 (Spaanstalig)
- 4de leerjaar: °moeilijkheden op school
- 3de middelbaar: verbetering (maar grammatica? Schrijven? Geheugen?)

CASUS VIDAL (2005)

- Intelligentiebepaling Vidal

⇒ 1980: WISC-R; TIQ = 81; VIQ = 59; PIQ = 109

⇒ 1984: WISC-R; VIQ = 59; PIQ = 126

⇒ 1986: WAIS-R; TIQ = 92; VIQ = 77; PIQ = 119

⇒ 2003 (april): WAIS-R; TIQ = 78; VIQ = 70; PIQ = 96

⇒ 2003 (september): WASI; TIQ = 77; VIQ = 61; PIQ = 99

⇒ Verschil VIQ - PIQ

- taalproblemen

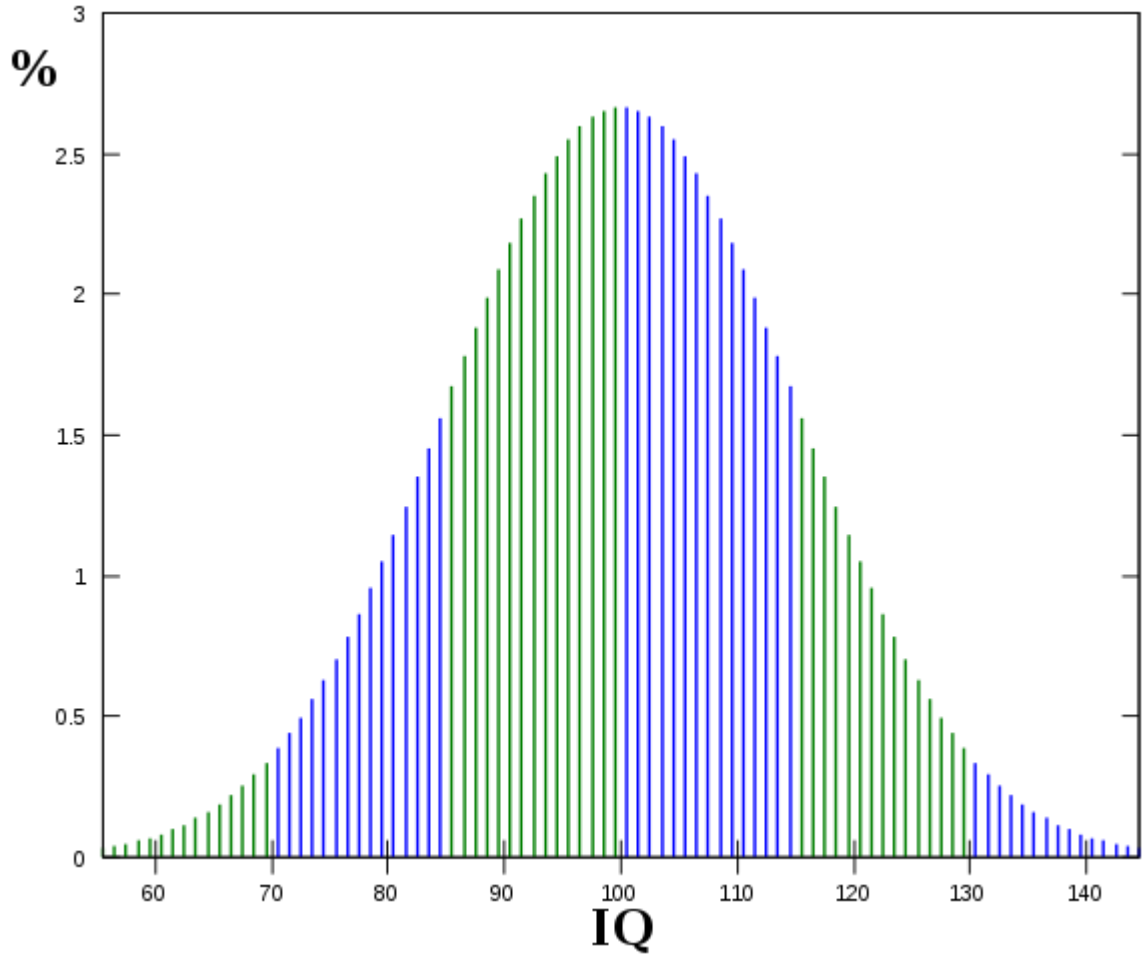
- leerproblemen

- geheugenproblemen

- beperkte vocabulaire

- ...

3.1. BETEKENIS INTELLIGENTIECIJFER

Resing & Blok, 2002

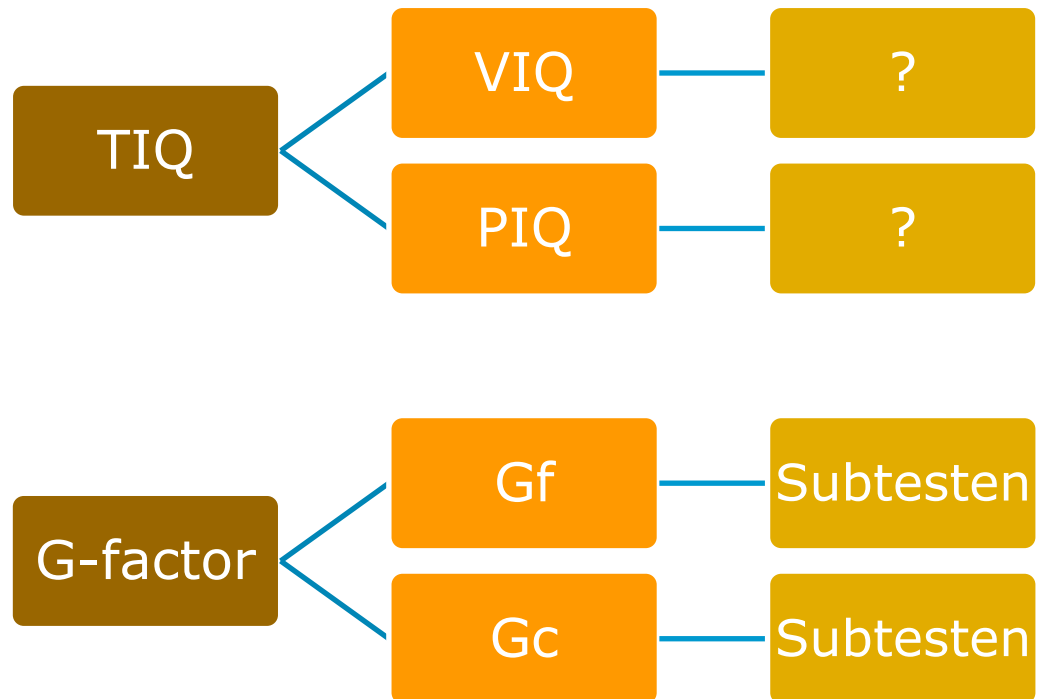
3.1. BETEKENIS INTELLIGENTIECIJFER

IQ-score	Interpretatie	Cumulatief %
> 130	Hoogbegaafd	97.72
120-130	Begaafd	90.88
110-120	Bovengemiddeld	74.75
90-110	Gemiddeld	50
80-90	Benedengemiddeld	25.25
70-80	Zwakbegaafd	9.12

Resing & Blok, 2002

3.2. INTELLIGENTIECONCEPT

- Van enkelvoudig naar meervoudig
- Meest dominant:

3.3. HET CHC-MODEL

- Integratie van verschillende intelligentiemodellen in het Cattell-Horn-Carroll (CHC) model
- Kenmerken
 - ⇒ Dynamisch, holistische visie op intelligentie
 - ⇒ Hiërarchische structuur
 - ⇒ *CHC-model > bestaande intelligentietesten*
 - ⇒ *Crossbatterij benadering*

3.3. HET CHC-MODEL

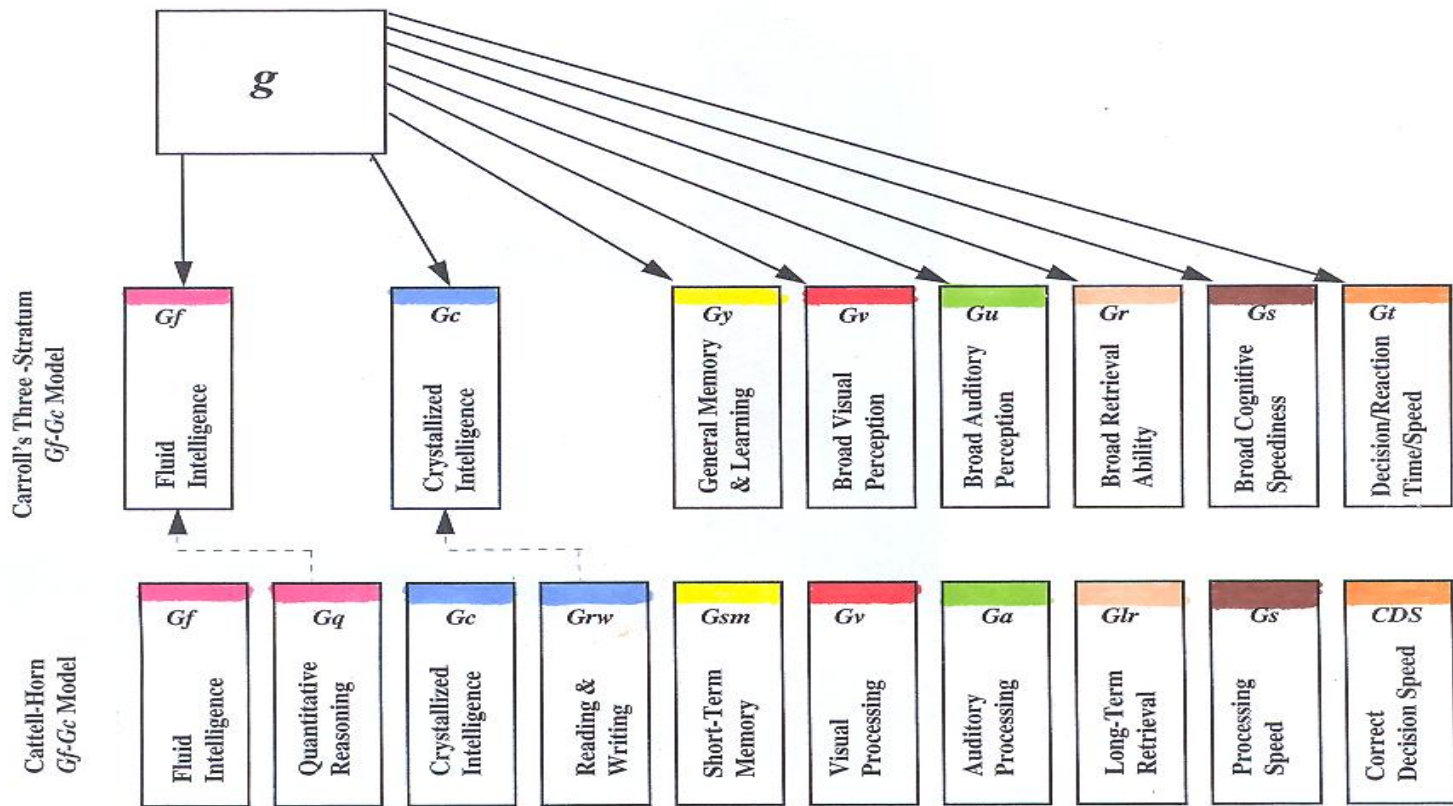

FIGURE 2.3 The Broad and General Strata of the Cattell-Horn and Carroll *Gf-Gc* Models

3.3.1. DYNAMISCH & HOLISTISCH

- Vloeiende intelligentie (Gf)
 - Redeneren
 - Inductie
 - Kwantitatief redeneren
 - ...
- Kwantitatieve kennis (Gq)
 - Wiskundige kennis
 - Wiskundige prestaties

3.3.1. DYNAMISCH & HOLISTISCH

- Gekristalliseerde intelligentie (Gc)
 - Taalontwikkeling
 - Lexicale kennis
 - Luisteren
 - ...
- Lezen en schrijven (Grw)
 - Technisch lezen
 - Begrijpend lezen
 - ...

3.3.1. DYNAMISCH & HOLISTISCH

- Uitgesproken sterkte van dergelijke “basale cognitieve vaardigheden” garandeert nog geen consequente sterke prestatie.
 - Ook van belang: geheugenspan, werkgeheugen, visueel geheugen, schatten van lengte, verbeelding, beoordeling van ritme, associatief geheugen, perceptuele snelheid, reactietijd, ...
- Brede waaier aan cognitieve vaardigheden nodig om “potentieel” waar te maken → CHC-model

3.3.2. HIËRARCHISCH

- Hiërarchische opbouw - drie niveaus
 - 3de stratum: G = General factor
 - 2de stratum: Brede vaardigheidsdomeinen
 - 1ste stratum: Nauwe cognitieve vaardigheden
 - Concrete subtests

3.3.2. HIËRARCHISCH

- 'G' als waterval door 2de stratum
- Doorstroming is niet even krachtig voor elk breed cognitief domein
- Sommige grotere 'G' lading dan andere
- Goed zicht op iemands intelligentie → zoveel mogelijk brede cognitieve vaardigheden toetsen

3.3.2. HIËRARCHISCH: HET MODEL

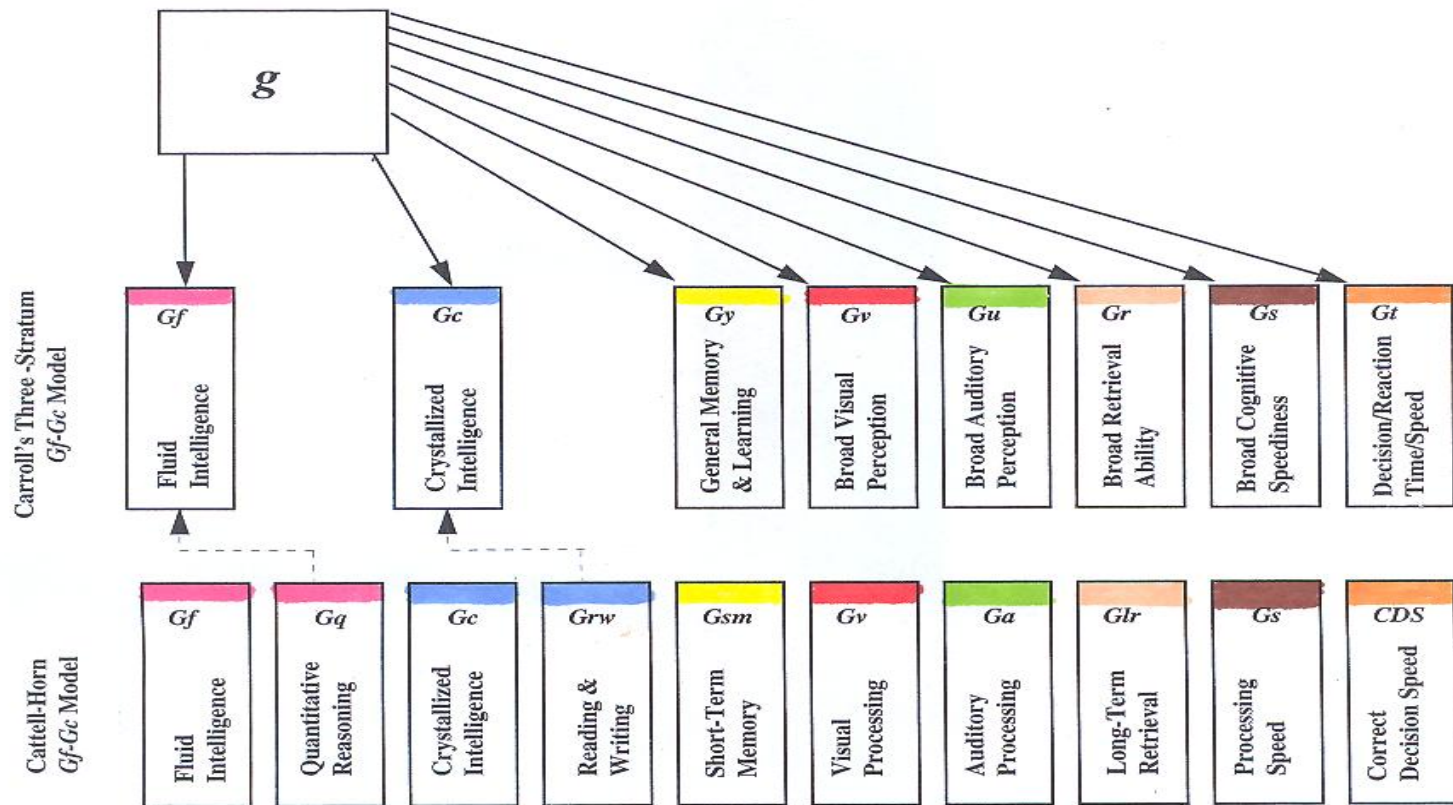
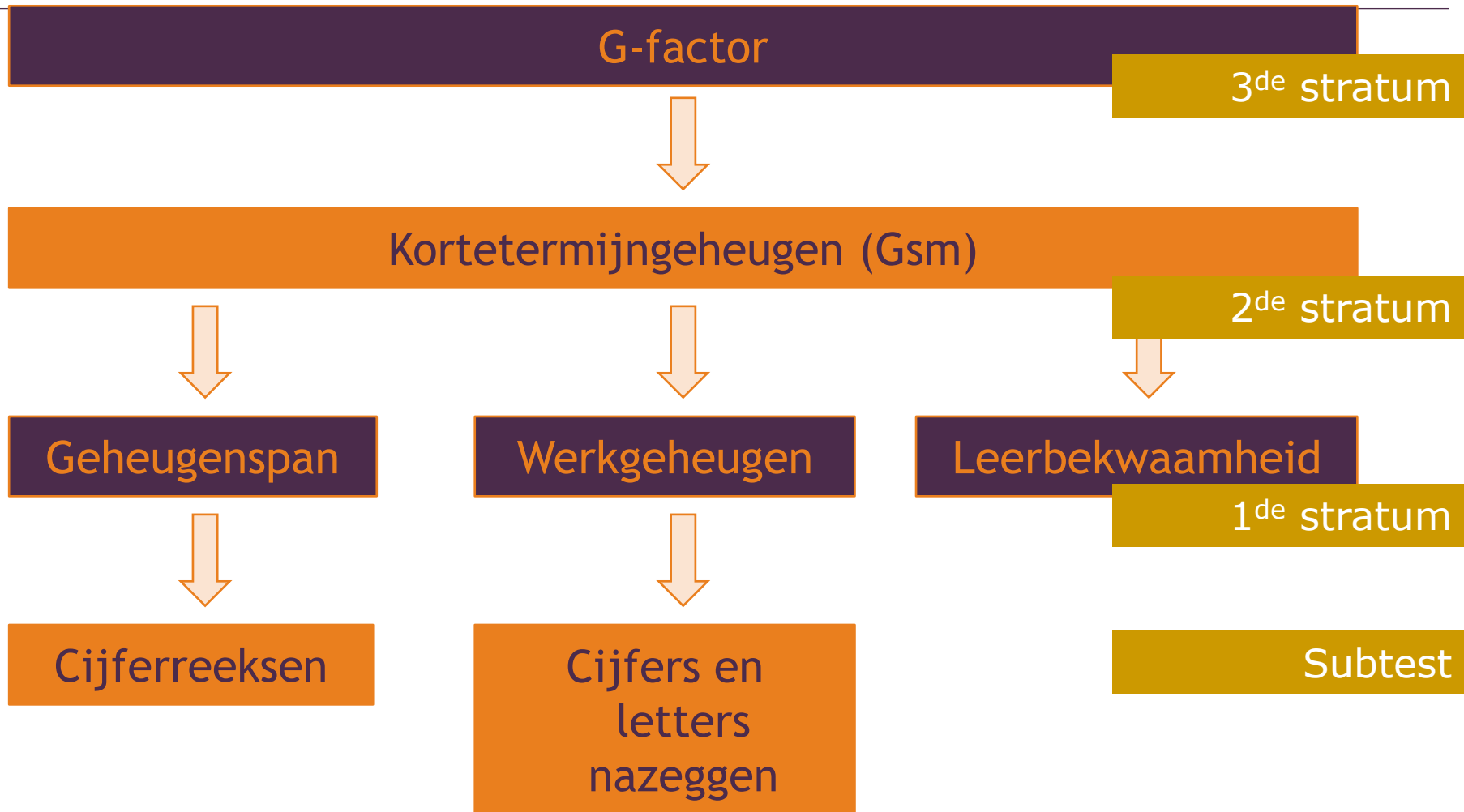

FIGURE 2.3 The Broad and General Strata of the Cattell-Horn and Carroll Gf-Gc Models

3.3.2. HIËRARCHISCH: ILLUSTRATIE

3.3.2. HIËRARCHISCH

- Bevindingen:
 - ⇒ Meervoudige factorenbenadering ondersteund door factoranalyse (i.e. wetenschappelijke grond)
 - ⇒ De subtests van de klassieke IQ-tests vertegenwoordigen niet alle brede cognitieve vaardigheden uit het CHC-model
 - ⇒ Binnen een brede cognitieve vaardigheid zijn de subtests van verschillende IQ-testen onregelmatig gespreid over de nauwere cognitieve vaardigheden van het stratum-I niveau

3.3.2. HIËRARCHISCH

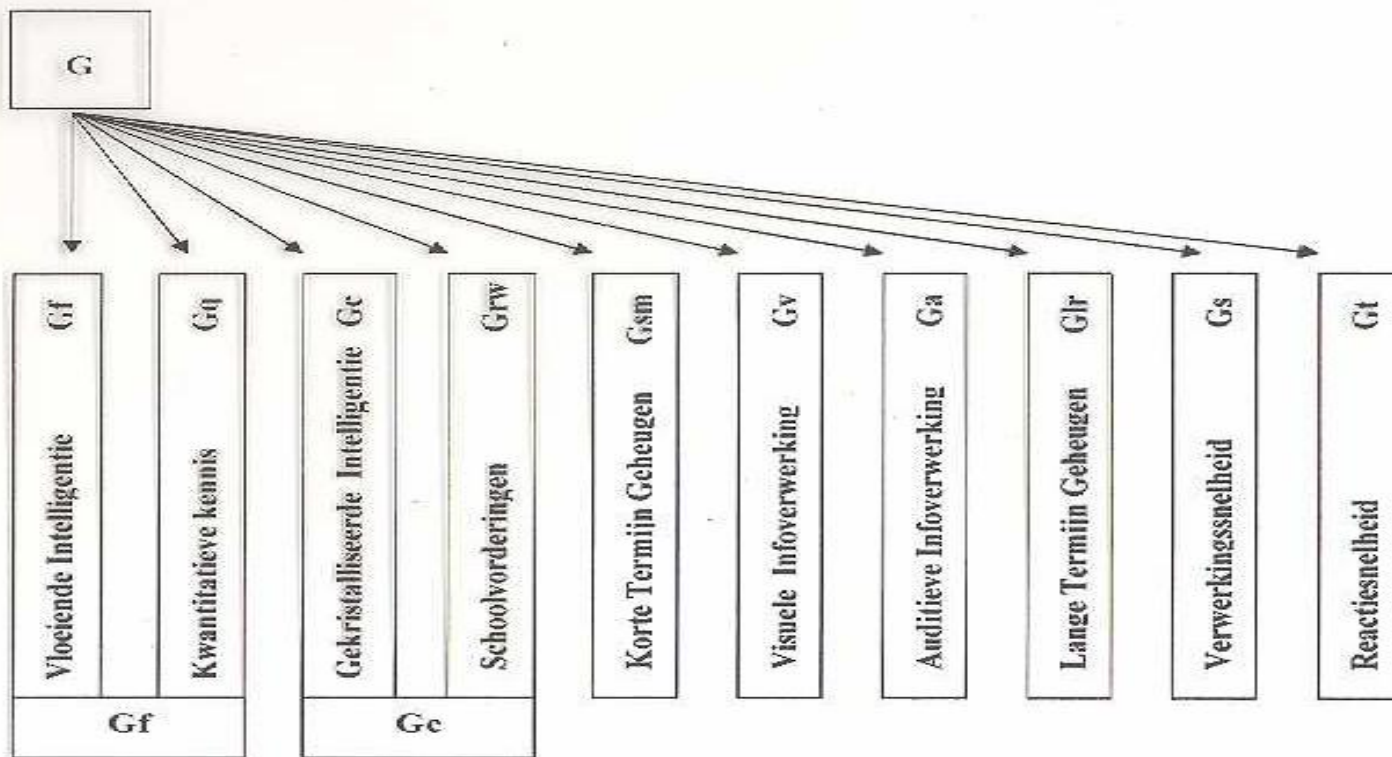
- Valide uitspraak over een brede cognitieve vaardigheid als (Flanagan, Kevin, & Ortiz, 2000):

⇒ Gebruik van minstens 2 nauwere cognitieve vaardigheden

⇒ Elke subtest meet een andere nauwere cognitieve vaardigheid van de bredere cognitieve vaardigheid

⇒ Selectie van subtests die de nauwere cognitieve vaardigheid zo zuiver mogelijk meten

3.4. DE BREDE VAARDIGHEDEN VAN HET CHC-MODEL

Tabel 1: Schematisch overzicht van het Cattell-Horn-Carroll Gf-Gc - model

3.4. DE BREDE VAARDIGHEDEN VAN HET CHC-MODEL

Definities van brede cognitieve vaardigheden (Gf-Gc theorie)

Fluid Intelligence (Gf)

Vaardigheid om mentale operaties te gebruiken wanneer men met een relatief nieuwe taak geconfronteerd wordt, die men niet automatisch kan oplossen (bv. concepten herkennen, relaties ontdekken, extrapolatie,...)

Crystallized Intelligence (Gc)

De breedte en diepte van iemands verworven kennis binnen een cultuur en de toepassing van die kennis.

Quantitative Knowledge (Gq)

Verworven kennis die gerelateerd is aan kwantitatieve informatie en het omgaan met numerieke symbolen.

Reading/Writing Ability (Grw)

Verworven kennis die de basiskennis omvat om te lezen en te schrijven, om de geschreven taal te begrijpen en om het kunnen uitdrukken van gedachten in geschreven taal.

Short-term Memory (Gsm)

Vaardigheid om gedurende enkele seconden informatie vast te houden en te gebruiken.

Visual Processing (Gv)

Vaardigheid om visuele patronen en stimuli te genereren, waar te nemen, te analyseren, te synthetiseren, te manipuleren, te transformeren en ermee te denken.

Auditory Processing (Ga)

Vaardigheden die afhankelijk zijn van geluid als input en van het functioneren van ons gehoorapparaat. Vaardigheid om auditieve stimuli te begrijpen, te analyseren en te synthetiseren.

Long-term storage and retrieval (Glr)

Vaardigheid om informatie in het lange termijn geheugen te bewaren en terug op te halen (de efficiëntie waarmee de informatie opgeslagen wordt en terug opgehaald wordt).

Processing Speed (Gs)

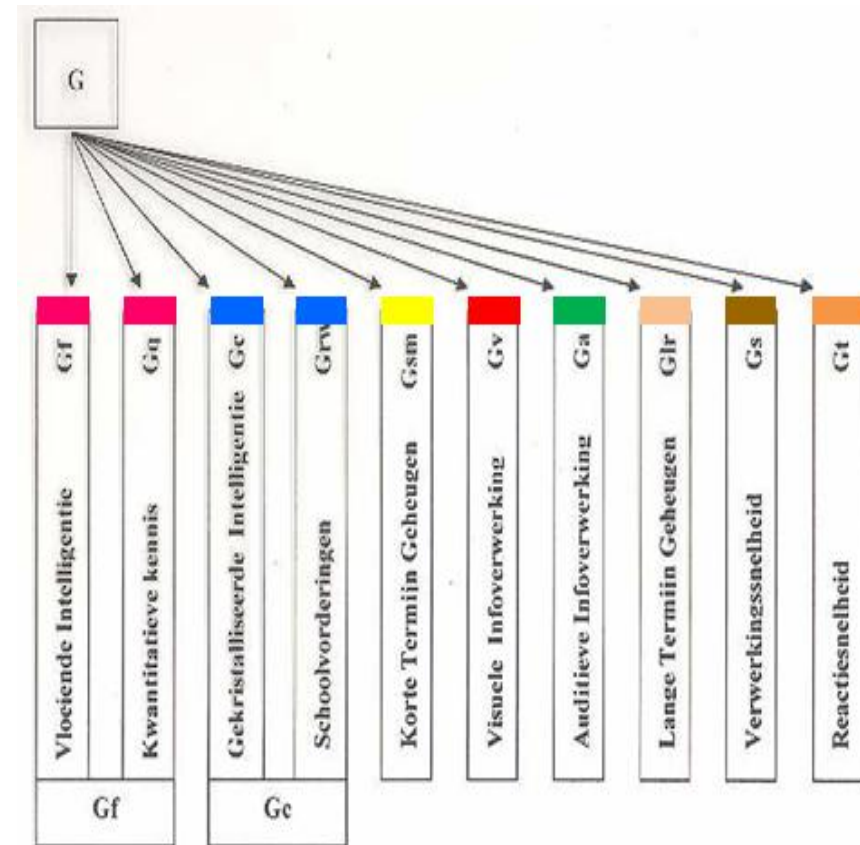
Vaardigheid om cognitieve taken vloeiend en automatisch uit te voeren. Het gaat om betrekkelijk eenvoudige taken die snel moeten uitgevoerd worden, en die bijna iedereen juist zou hebben wanneer er voldoende tijd zou gegeven worden.

Decision/reaction time or speed (Gt)

Vaardigheid om snel te reageren of snel te beslissen.

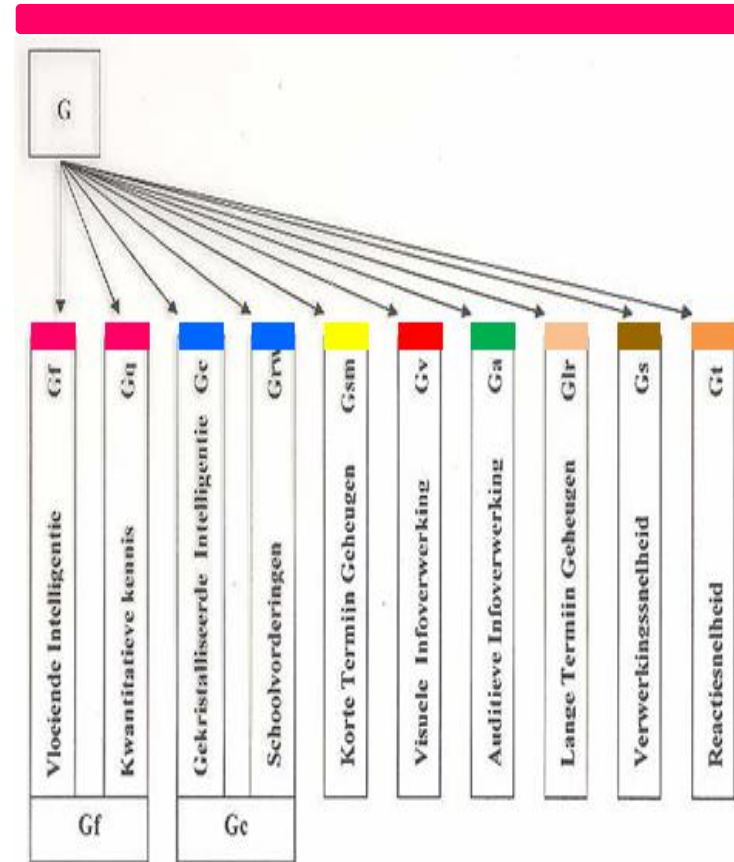
3.4.1. FLUID INTELLIGENCE (GF)

= Vaardigheid om mentale operaties te gebruiken wanneer men met een relatief nieuwe taak geconfronteerd wordt, die men niet automatisch kan oplossen (bv. concepten herkennen, relaties ontdekken, extrapolatie, ...)

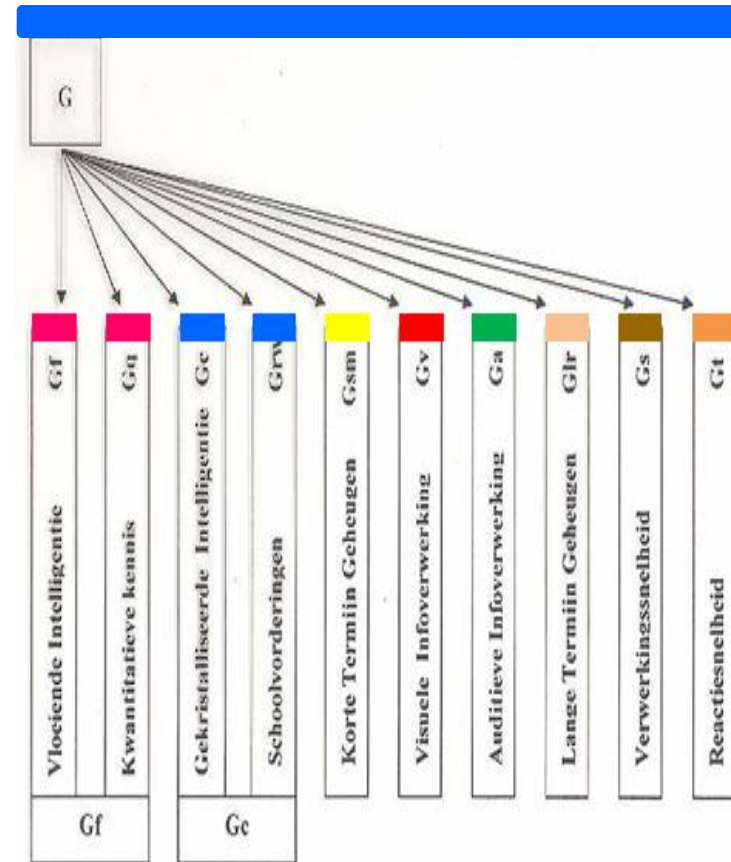
3.4.2. QUANTITATIVE KNOWLEDGE (GQ)

= Verworven kennis die gerelateerd is aan kwantitatieve informatie en het omgaan met numerieke symbolen.

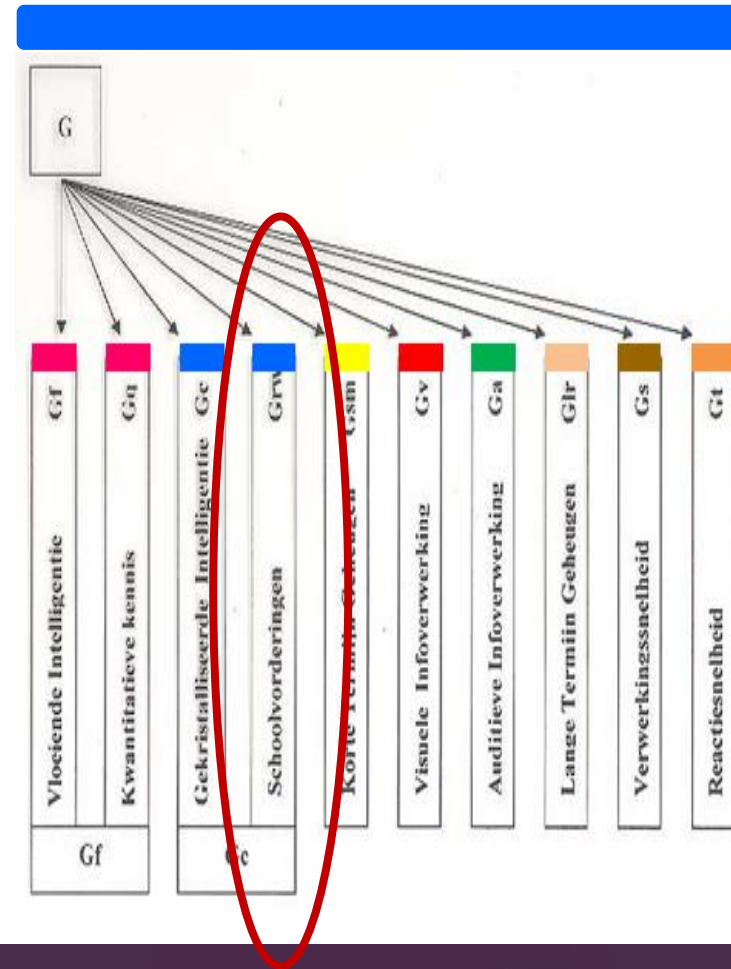
3.4.3. CRYSTALLIZED INTELLIGENCE (GC)

= De breedte en diepte van iemands verworven kennis binnen een cultuur en de toepassing van die kennis.

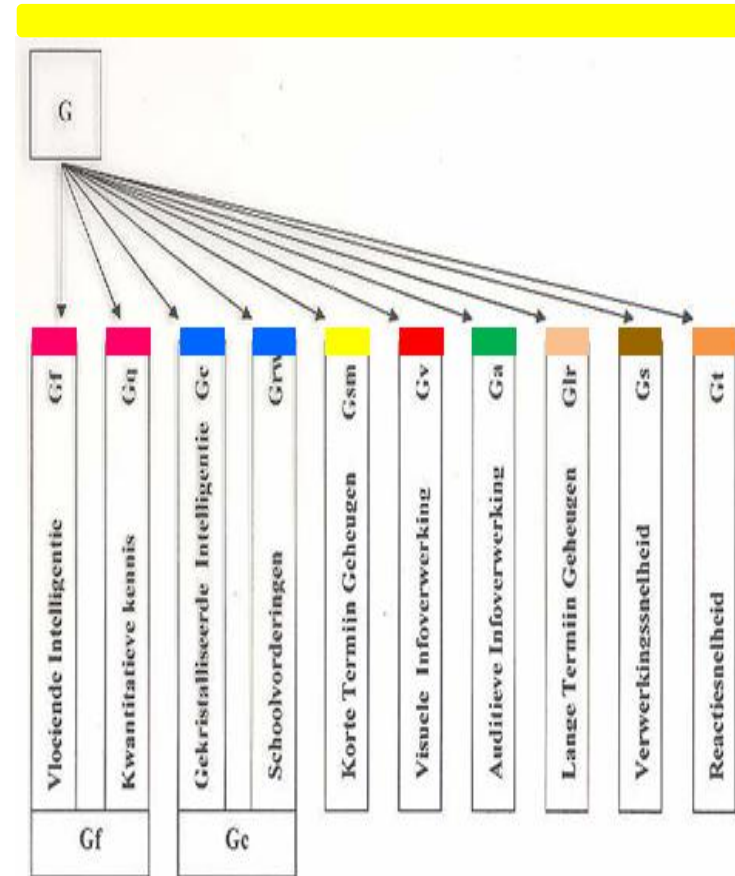
3.4.4. READING/WRITING ABILITY (GRW)

= Verworven kennis die de basiskennis omvat om te lezen en te schrijven, om de geschreven taal te begrijpen en om het kunnen uitdrukken van gedachten in geschreven taal.

3.4.5. SHORT-TERM MEMORY (GSM)

= Vaardigheid om gedurende enkele seconden informatie vast te houden en te gebruiken.

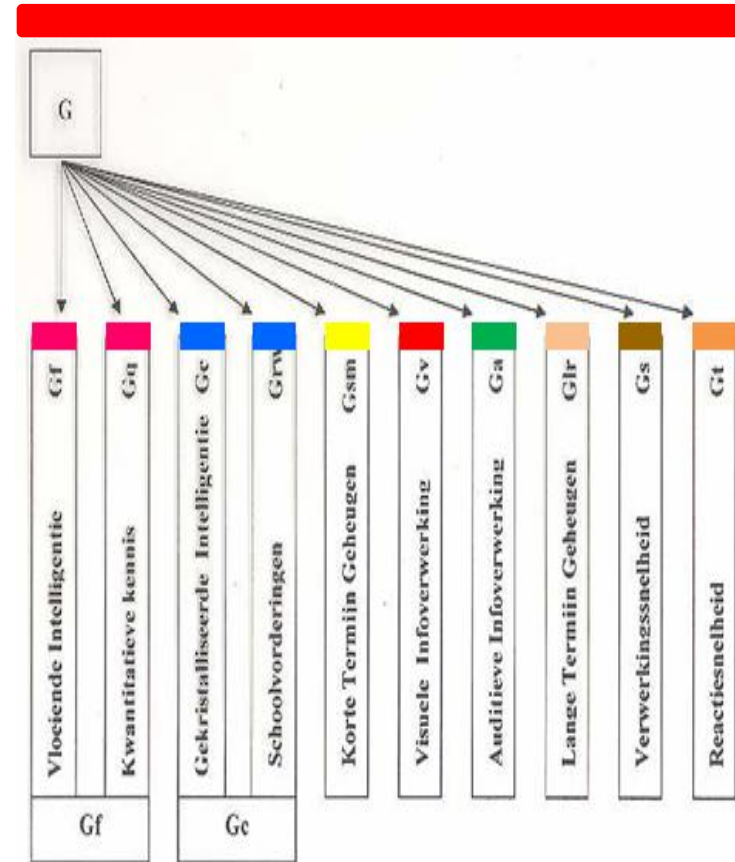

WNV-NL: RUIMTELIJKE ORIËNTATIE

3.4.6. VISUAL PROCESSING (GV)

= Vaardigheid om visuele patronen en stimuli te genereren, waar te nemen, te analyseren, te synthetiseren, te manipuleren, te transformeren en ermee te denken.

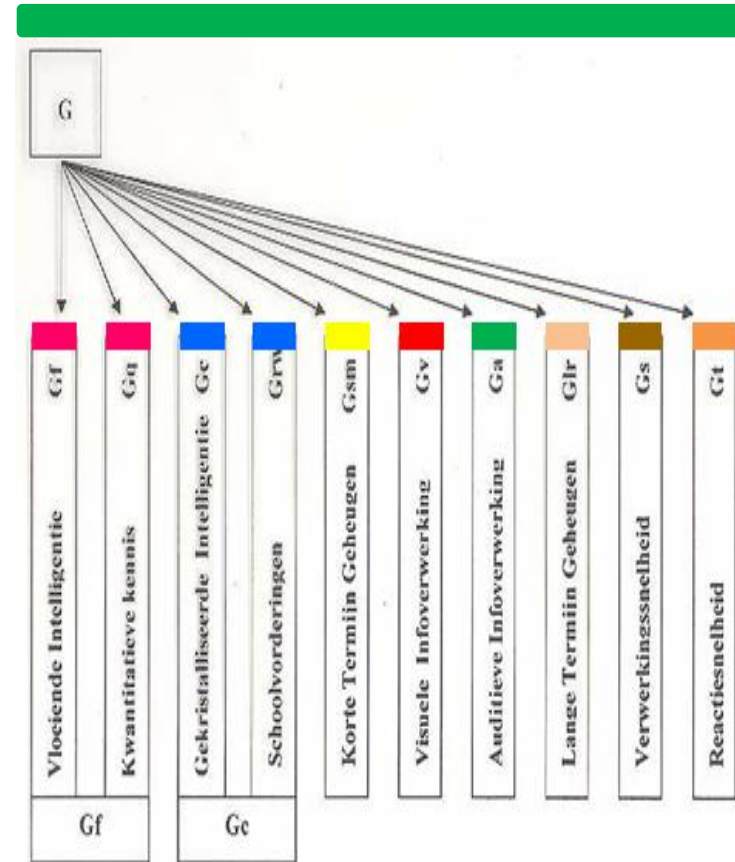

SON-R 6/40: MOZAÏEKEN

3.4.7. AUDITORY PROCESSING (GA)

= Vaardigheden die afhangen van geluid als input en van het functioneren van ons gehoorapparaat. Vaardigheid om auditieve stimuli te begrijpen, te analyseren en te synthetiseren.

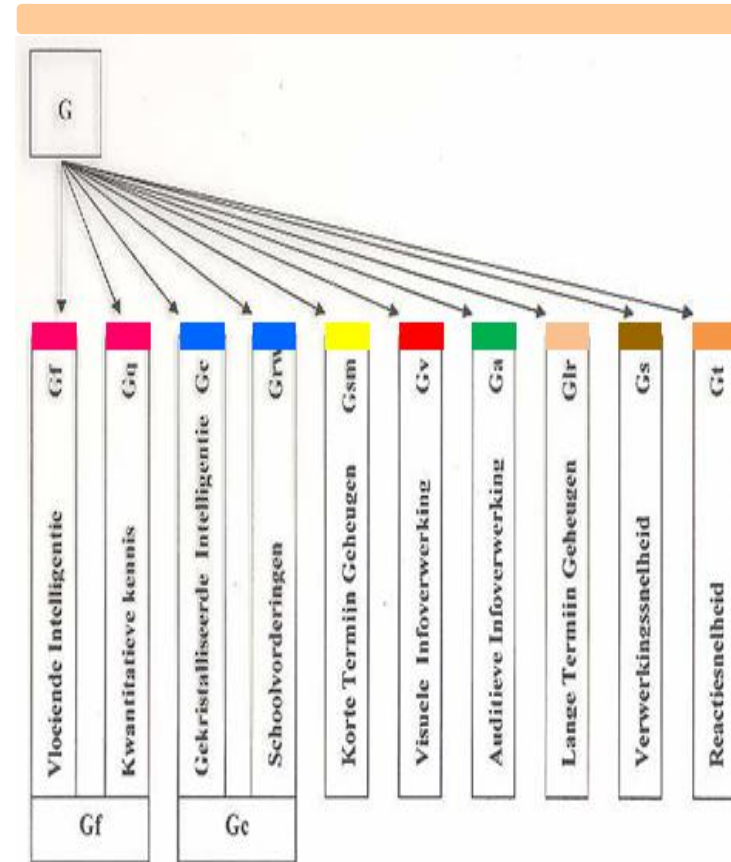
??

**Welke
intelligentie-
testen?**

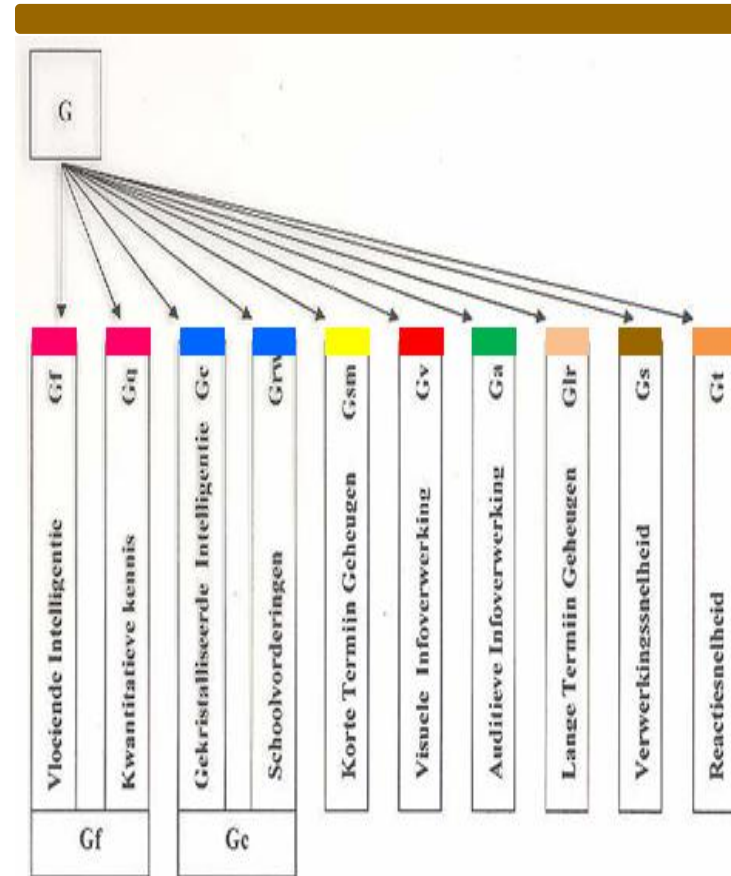
3.4.8. LONG-TERM STORAGE AND RETRIEVAL (GLR)

= Vaardigheid om informatie in het lange termijn geheugen te bewaren en terug op te halen (de efficiëntie waarmee de informatie opgeslagen wordt en terug opgehaald wordt).

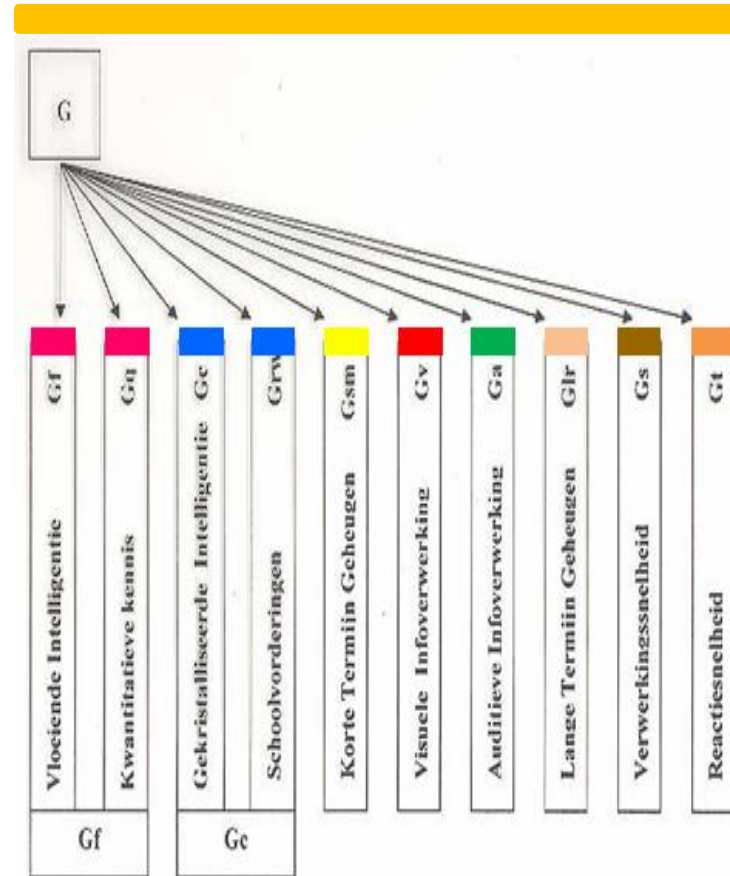
3.4.9. PROCESSING SPEED (GS)

= Vaardigheid om cognitieve taken vloeiend en automatisch uit te voeren. Het gaat om betrekkelijk eenvoudige taken die snel moeten uitgevoerd worden, en die bijna iedereen juist zou hebben wanneer er voldoende tijd zou gegeven worden.

3.4.10. DECISION/REACTION TIME OR SPEED (GT)

= Vaardigheid om snel te reageren of snel te beslissen.

??

**Welke
intelligentie-
testen?**

4. HUIDIGE INTELLIGENTIETESTS BINNEN HET CHC-MODEL

4. OVERZICHT

- 4.1. Ter illustratie: De WISC-III subtests binnen het CHC-model
- 4.2. Praktijk van het intelligentieonderzoek
- 4.3. Het 'ware IQ'
- 4.4. CHC-Model: CHC > WAIS-III
- 4.5. CHC-Model: CHC > KAIT
- 4.6. Kwalificatie van IQ-testen in Vlaanderen volgens het CHC-model
- 4.7. Illustratie van een crossbatterij aanpak WAIS-III en KAIT

4.1. TER ILLUSTRATIE: DE WISC-III SUBTESTS BINNEN HET CHC-MODEL

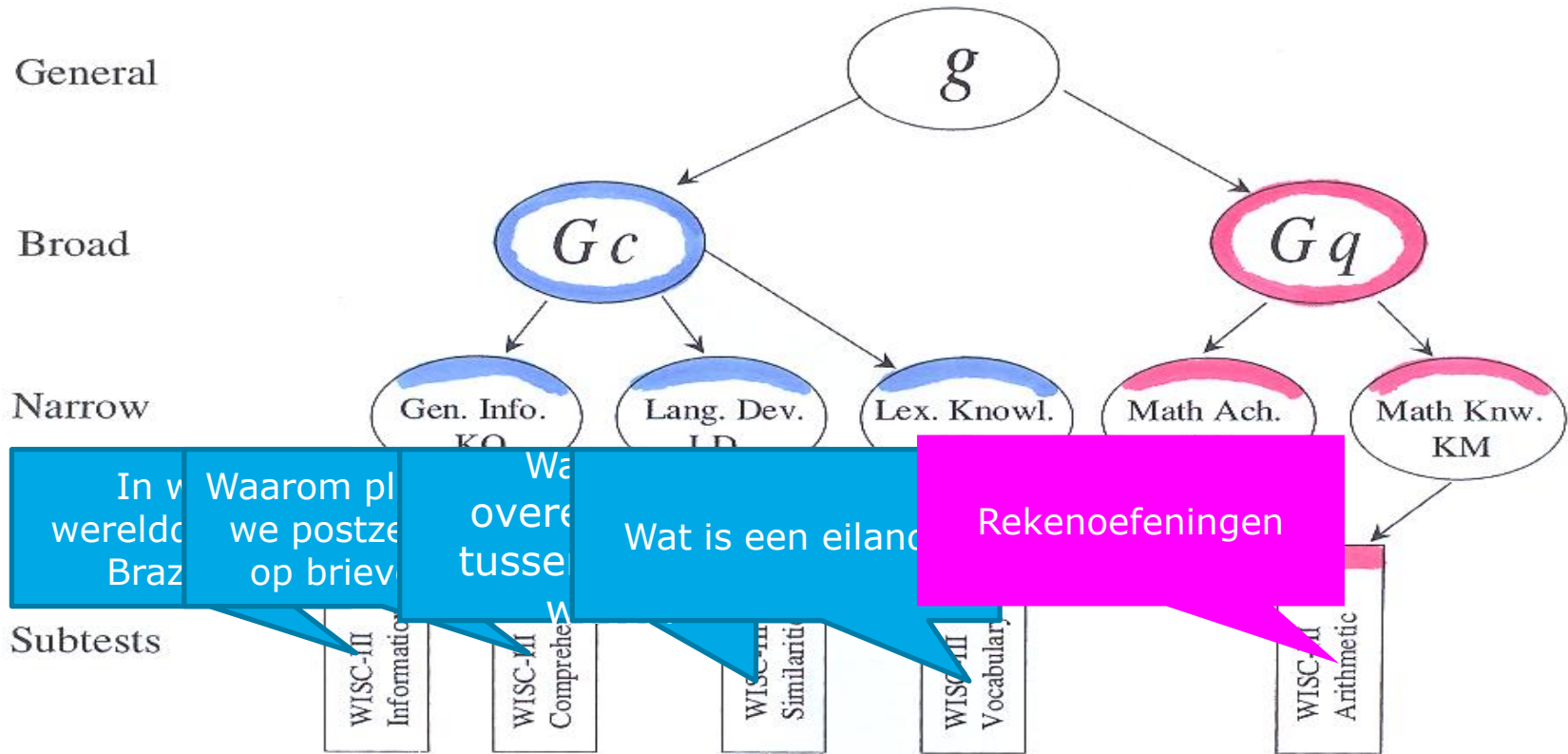
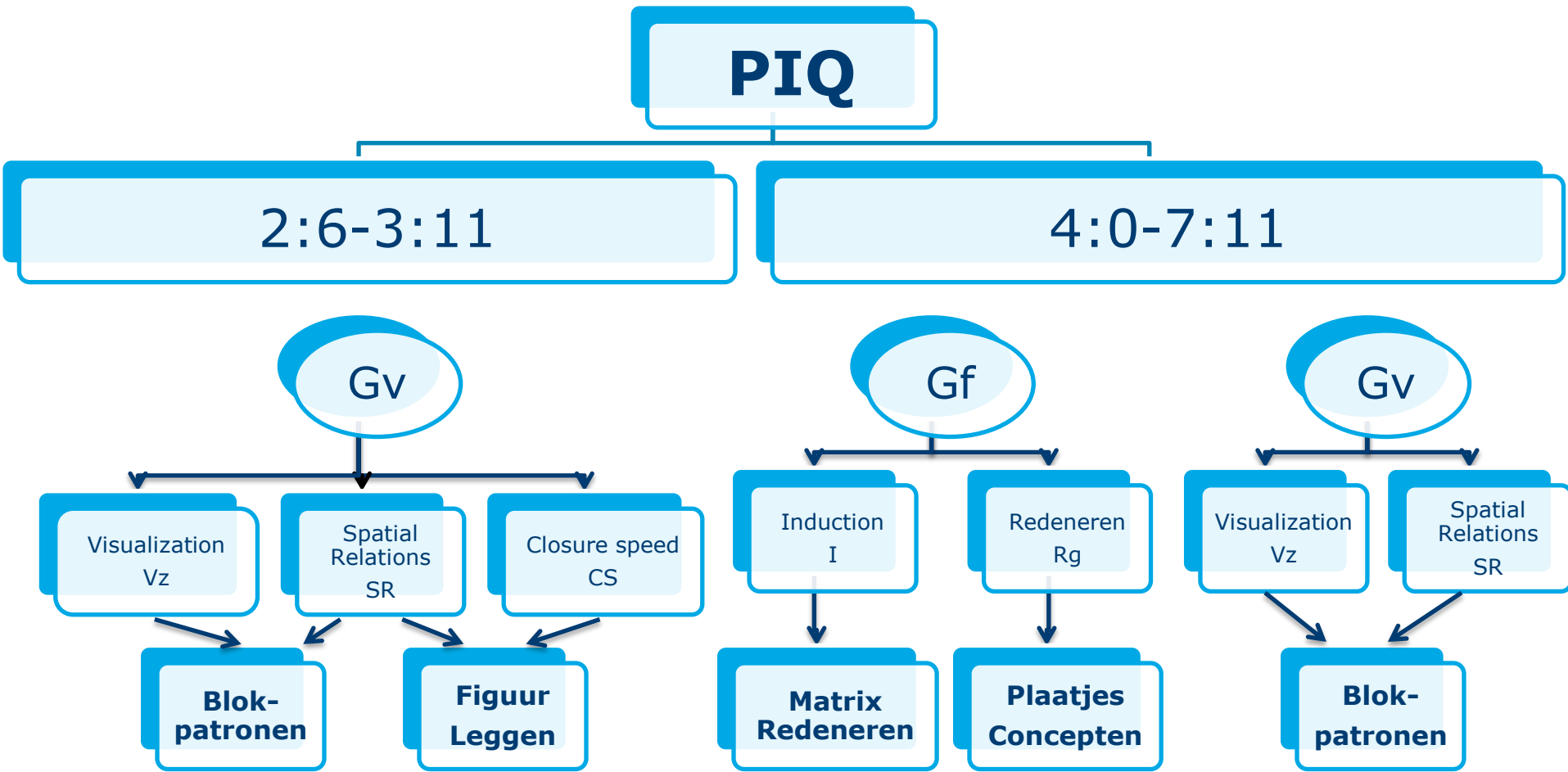

FIGURE 3.3 The Relations between Five WISC-III Tests and the Three Strata (Narrow, Broad, and General) of the *Gf-Gc* Model of Intelligence

4.2. PRAKTIJK VAN HET INTELLIGENTIEONDERZOEK

- Klassieke intelligentietests zijn niet vanuit dit model geconstrueerd
- Profielanalyse: zicht op verschillende facetten van de intelligentie maar onvolledig

4.3. HET 'WARE IQ' (MAGEZ, 2011)

			WISC-III						
		WPPSI-III	WISC-III (V)	WISC-III (P)	WAIS-III	SON-R	WNV	KAIT	PM
G	Gf	x	-	-	x	x	x	x !	x
	Gq	-	x	-	x	-	-	(x)	-
	Gc	x	x !	-	x !	-	-	x !	-
	Gsm	-	x	-	x	-	(x)	(x)	-
	Gv	x	-	x !	x !	x	x	x	-
	Ga	-	-	-	-	-	-	-	-
	Glr	-	-	-	(x)	-	-	x	-
	Gs	x	-	x	x	-	x	-	-
	Gt	-	-	-	-	-	-	-	-

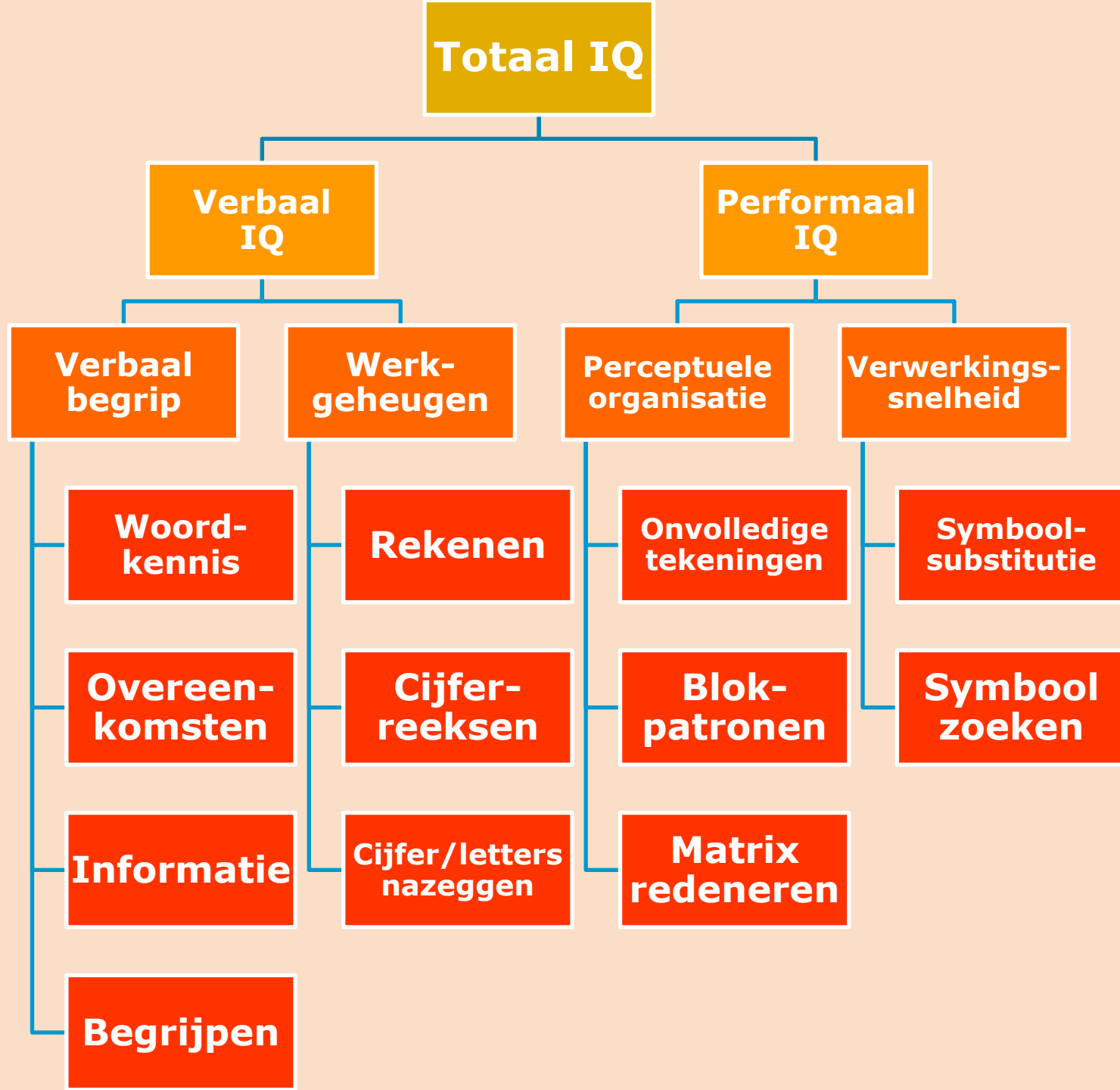
4.3. HET 'WARE IQ' (MAGEZ, 2011)

		Kern WPPSI-III 2,6 – 4	Kern WPPSI-III 4 – 8	WPPSI-R
G	Gf	-	X	-
	Gq	-	-	X
	Gc	X	X	X
	Gsm	-	-	X
	Gv	X	X	X
	Ga	-	-	-
	Glr	-	-	-
	Gs	-	X	X
	Gt	-	-	-

4.4. CHC-MODEL: CHC > WAIS-III

- WAIS-III = Wechsler Adult Intelligence Scale-III (2000)
- Uitgeverij: Pearson
- Meetpretentie: Totaal IQ, Verbaal IQ, Performaal IQ
- Theorie: Wechsler
- Leeftijd: 16-85
- Normen: Vlaamse normen beschikbaar (psychometrisch goed tot zeer goed)

Totaal IQ

Verbaal IQ

Performaal IQ

Verbaal begrip

Werkgeheugen

Perceptuele organisatie

Verwerkingsnelheid

Woordkennis

Rekenen

Onvolledige tekeningen

Symboolsubstitutie

Overeenkomsten

Cijferreeksen

Blokpatronen

Symbool zoeken

Informatie

Cijfer/letters nazeggen

Matrix redeneren

Begrijpen

4.4. CHC-MODEL: CHC > WAIS-III

- 1 maat voor Gf: Matrix Redeneren
- Afnameduur: 2 uur

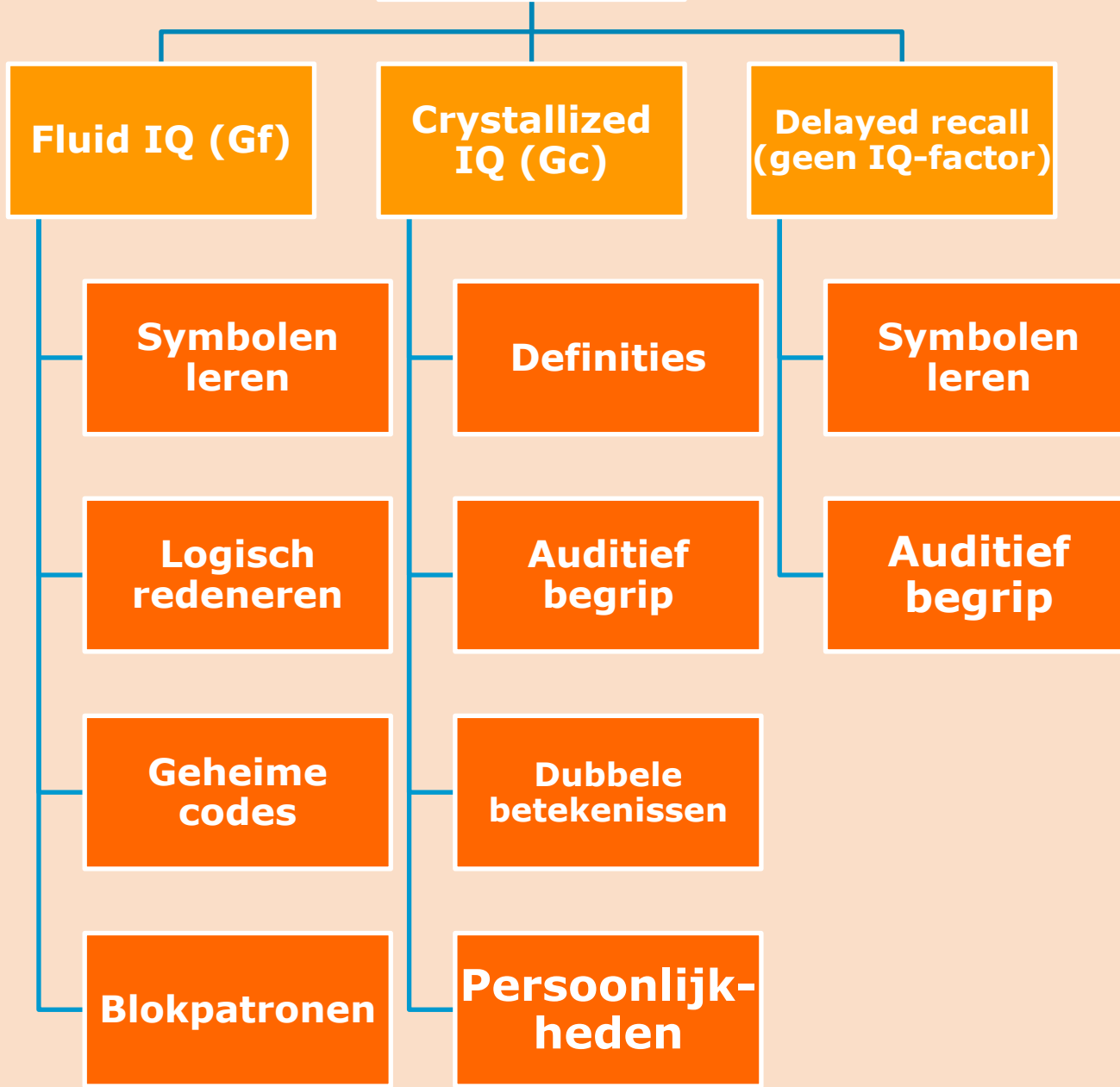
Gf	Gq	Gc	Gsm	Gv	Ga	Glr	Gs	Gt
		✓	✓	✓			✓	

4.5. CHC-MODEL: CHC > KAIT

- KAIT = Kaufman Intelligentietest voor adolescenten en volwassenen (Kaufman & Kaufman, NL: Mulder, Dekker & Dekker, 2004)
- Uitgeverij: Pearson
- Meetpretentie: Totaal IQ, Crystallized IQ en Fluid IQ
- Theorie: Cattell-Horn en Carroll
- Leeftijd: 14-85+
- Normen: Vlaamse normen beschikbaar (psychometrisch goed tot zeer goed)

Algemeen IQ (G)

4.5. CHC-MODEL: CHC > KAIT

- Afnameduur
⇒ Kernbatterij: 1 uur
⇒ Uitgebreide batterij: 1.5 uur

Gf	Gq	Gc	Gsm	Gv	Ga	Glr	Gs	Gt
✓		✓						

4.6. KWALIFICATIE VAN IQ-TESTEN IN VLAANDEREN VOLGENS HET CHC-MODEL

- **Goed:**

⇒ Aa: WPPSI-III, WISC-III, WAIS-III, KAIT

⇒ As: WNV, K-SNAP

- **Voldoende:**

⇒ Ba: /

⇒ Bs: SON-R (6/40), ...

Commissie Psychodiagnostiek, 28/2/2012

- **Voorlopig aanvaardbaar, al is de kwaliteit niet voldoende of (nog) niet bekend:** Ca: WPPSI-R, ... // Cs: RAVEN SPM, ...
- **Onvoldoende:** Da: WAIS, ... // Ds: DOS, ...

4.7. ILLUSTRATIE VAN EEN CROSSBATTERIJ AANPAK WISC-III EN KAIT

IQ-scores	Wisc-III	KAIT
TIQ	79	105
VIQ	86	
PIQ	76	
IQcr		92
IQfl		116

5. VOORSTELLING VAN EEN CROSSBATTERIJ BENADERING

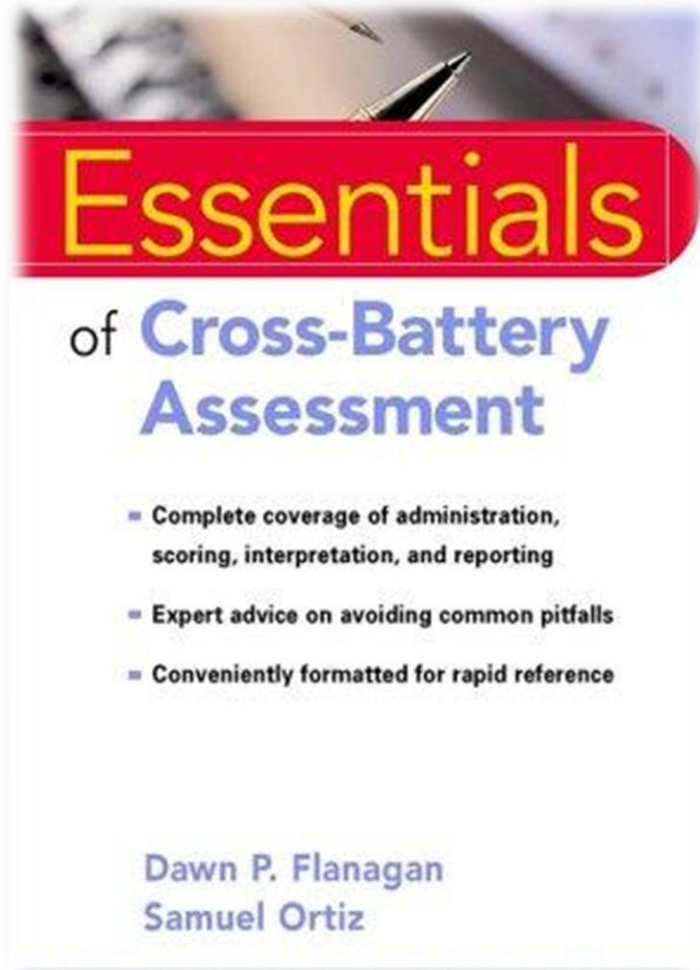
5. OVERZICHT

- 5.1. CHC-Model: Crossbatterij
- 5.2. Crossbatterij aanpak: stappenplan
- 5.3. Voorwaarden voor valide uitspraken
- 5.4. Illustratie synthese CHC-model
- 5.4. Sterktes crossbatterij aanpak
- 5.5. Zwaktes crossbatterij aanpak
- 5.6. Ter illustratie: Matthias & Anne
- 5.7. CHC = oplossing cultuurverschillen?

5.1. CHC-MODEL: CROSSBATTERIJ

- Statistische gronden: “selectie van subtests die de nauwere cognitieve vaardigheid zo zuiver mogelijk meten” (Flanagan, Kevin & Ortiz, 2000)
- Stoornisspecifieke en culturele factoren interageren met taakprestatie op bepaalde subtests → uitschakelen van dergelijke factoren door specifieke subtestselectie

5.2. CROSSBATTERIJ AANPAK: STAPPENPLAN

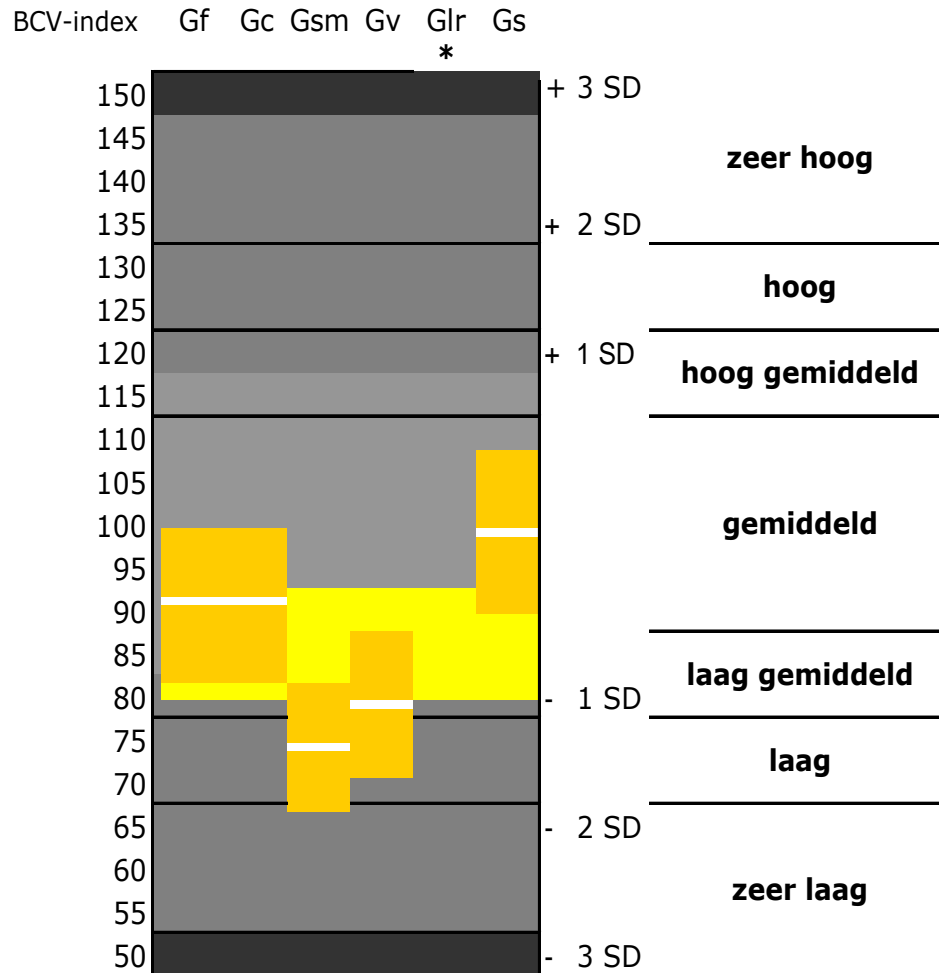

1. De keuze van de intelligentietest
2. Het bepalen van de aanvullende subtest(s)
3. Het omzetten van de subtestschaalscores van de aanvullende subtests naar subtestschaalscores met $M= 10$; $SD= 3$

5.3. VOORWAARDEN VOOR VALIDE UITSPRAKEN

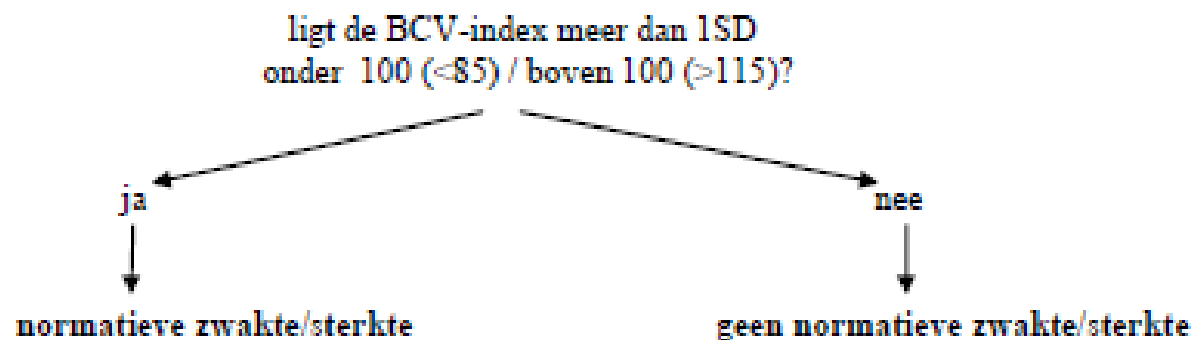
- Uitspraken baseren op twee (liefst meer) nauwere cognitieve vaardigheden die deel uitmaken van een brede vaardigheid
 - Zuiver meten
- Profielanalyse : sterktes en zwaktes

5.4. ILLUSTRATIE SYNTHESE CHC-MODEL

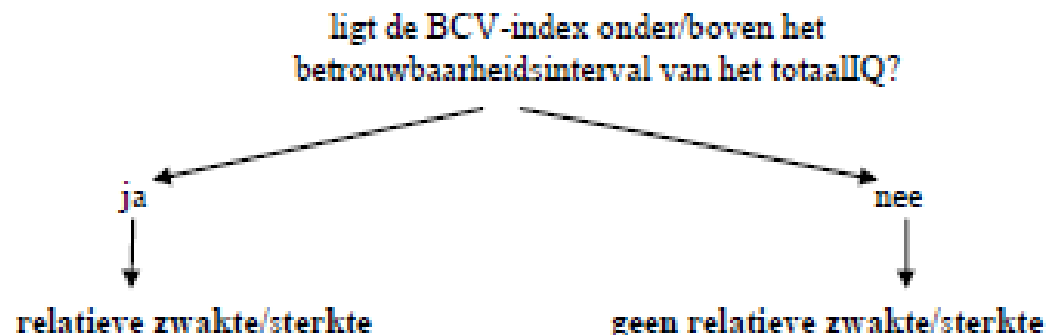

CROSS-BATTERY INTRA- EN INTERINDIVIDUELE PROFIELANALYSE VOLGENS HET CHC- INTELLIGENTIEMODEL: stroomdiagram

1. INTERINDIVIDUEEL: onderzoek voor elke BCV-index

2. INTRA-INDIVIDUEEL: onderzoek voor elke BCV-index

5.5. STERKTES CROSSBATTERIJ AANPAK

- Empirisch gevalideerd model
- Professioneel communiceren over intelligentie
- Verhoogt de betrouwbaarheid en validiteit (2 of meer subtests voor één vaardigheid)
- Onderzoek in de breedte (stratum I en II) of in de diepte (meerdere subtests voor een cognitieve vaardigheid)

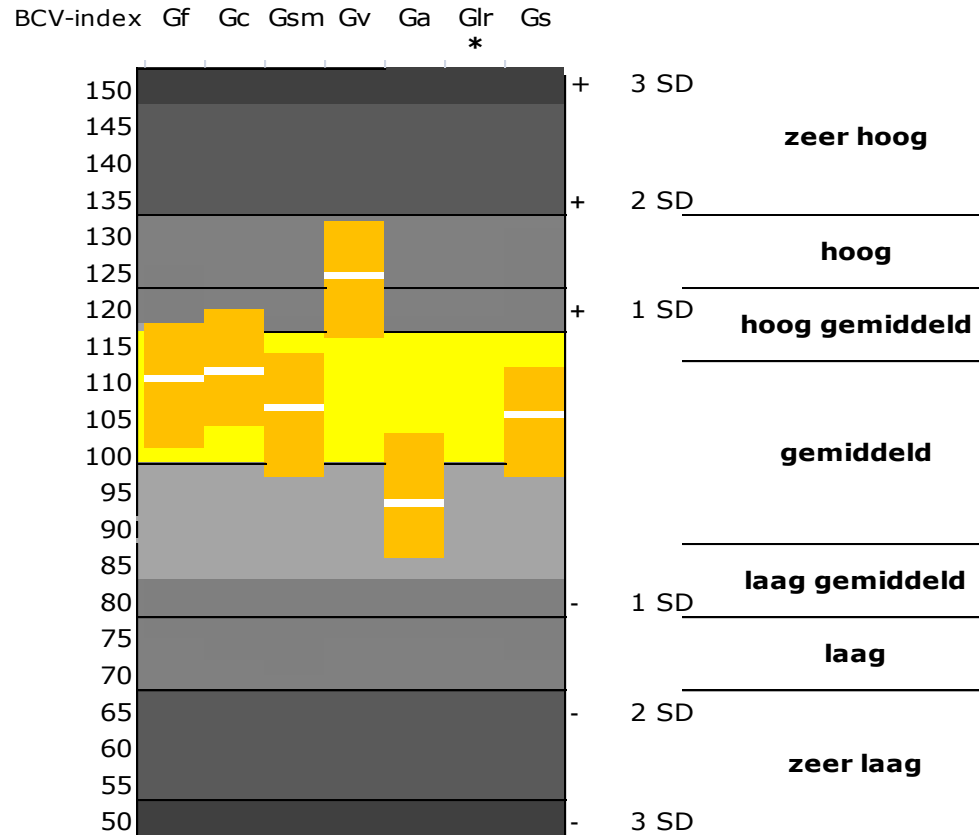
5.5. ZWAKTES CROSSBATTERIJ AANPAK

- Geen crossbatterij normeringsgroep (maar project Lessius!)
- Onderlegd zijn in meerdere testen?
- Praktisch tijdsintensief om BCV te berekenen

5.6. TER ILLUSTRATIE: MATTHIAS

HET CHC-INTELLIGENTIEPROFIEL - SYNTHESE

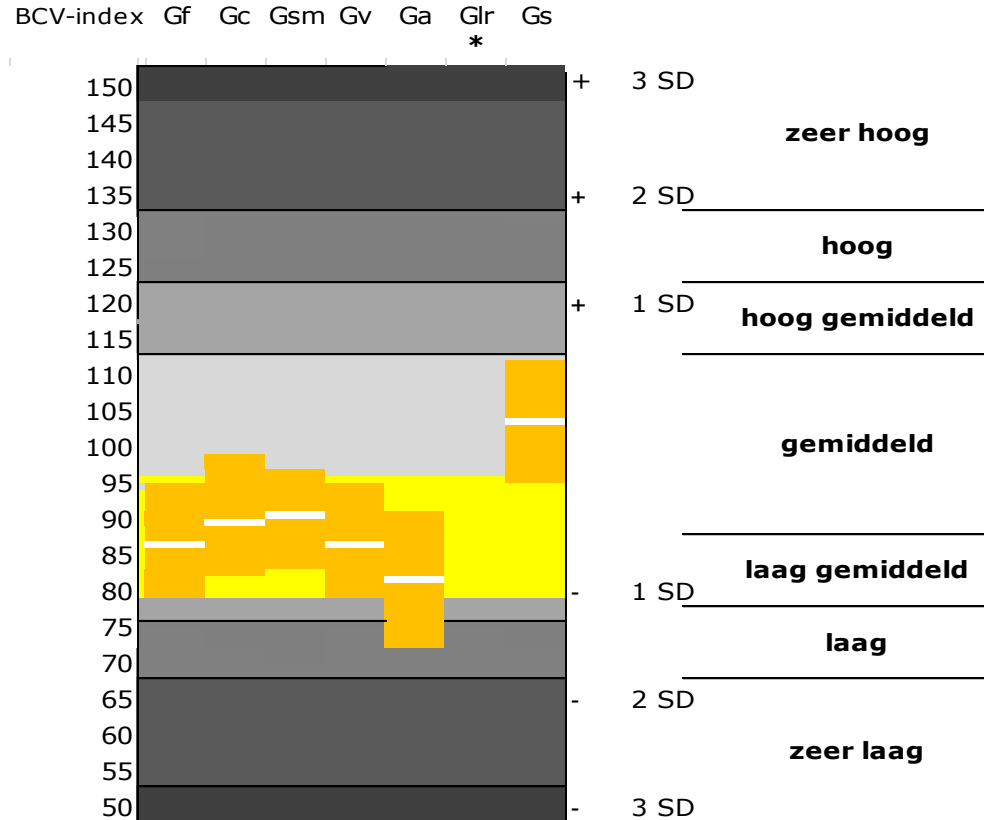

5.6. TER ILLUSTRATIE: MATTHIAS

- Gemiddeld tot hooggemiddelde intellectuele vaardigheden
- Visuele verwerking opvallend sterker dan auditieve verwerking
- Bijkomende info:
Beperkte planning- en organisatievaardigheden
Impulsiviteit

5.6. TER ILLUSTRATIE: ANNE

HET CHC-INTELLIGENTIEPROFIEL - SYNTHESE

5.6. TER ILLUSTRATIE: ANNE

- Laaggemiddelde tot gemiddelde intellectuele vaardigheden
- Verwerkingsnelheid hoog: goed resultaat en tempo bij eenvoudige taken waarbij geen afleiding is door gelijktijdige verbale instructies
- Bijkomende info: Goede planning- en organisatievaardigheden

5.7. CHC = OPLOSSING CULTUURVERSCHILLEN?

	Allochtonen	Autochtonen	Vershil
Oorspronkelijk totaal IQ 12 subtests	81.8	90	+8.2
Geoptimaliseerd IQ 5 subtests	90.3	92.3	+2
Vershil	+8.5	+2.3	

A Veel geladen	B Weinig geladen
Informatie Woordenschat Begrijpen Figuurleggen Doolhoven	Rekenen Geometrische figuren Blokpatronen Onvolledige tekeningen Dierenhuis

Magez & Olieslager, 1999

5.7. CHC = OPLOSSING CULTUURVERSCHILLEN?

- UGent-studie naar acculturatie van WISC-III

Nommscores	Autochtoon (N = 271)			Allochtoon (N = 273)	
	M	Sd		M	Sd
Woordkennis	10,5	2,9	3,49	7,0	3,1
Begrijpen	11,3	3,3	2,82	8,5	3,6
Overeenkomsten	11,4	3,3	2,69	8,7	3,5
Informatie	11,3	2,8	2,59	8,7	3,1
Rekenen	11,1	3,0	2,16	8,9	2,9
Onvolledige tekeningen	11,1	3,0	1,86	9,2	3,2
Blokpatronen	9,6	2,8	1,78	7,8	2,8
Plaatjes ordenen	10,1	2,7	1,61	8,5	3,3
Doolhoven	10,1	3,1	1,50	8,6	3,3
Figuren leggen	10,7	2,9	1,38	9,4	3,2
Symbolen vergelijken	10,2	3,5	1,17	9,0	3,7
Cijferreeksen	11,0	3,2	0,53	10,4	3,3
Substitutie	10,5	3,2	0,31	10,2	3,3

5.7. CHC = OPLOSSING CULTUURVERSCHILLEN?

- UGent-studie naar acculturatie van WISC-III
- Conclusie:
 - diagnosticus moet zich bewust zijn van beperkte bruikbaarheid van een test

Voor onze doelstelling: intelligentietestbatterij zo samenstellen dat sterktes en zwaktes optimaal worden gemeten in functie van specifieke doelstellingen!

- nood aan (ver)nieuwe tests met:
 - minder talige tests
 - alternatieve instructies

6. TERUG NAAR DE PRAKTIJK

Intelligentie bij daders anders bekeken

Lessius

ASSOCIATIE
K.U. LEUVEN

6. OVERZICHT

6.1. Vragen uit de praktijk

6.2. Beperkingen in de praktijk

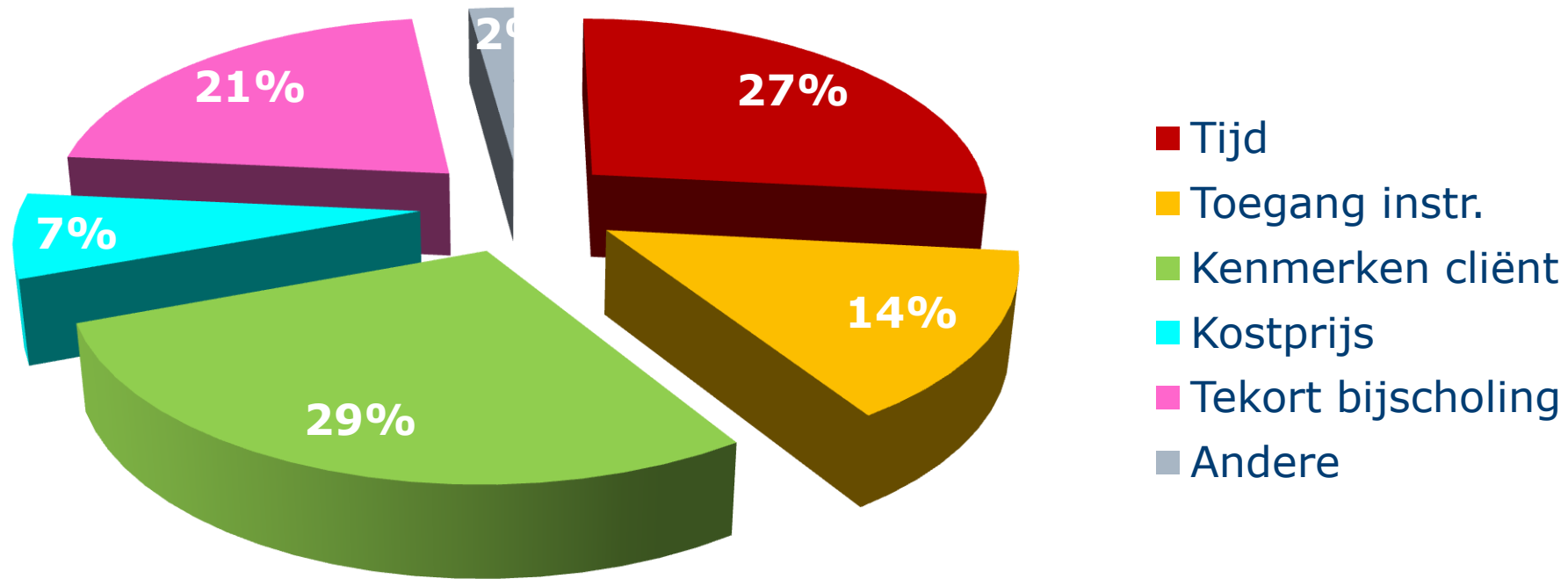
6.1. VRAGEN UIT DE PRAKTIJK

“... Ik werk in de gevangenis met geïnterneerden met een verstandelijke handicap. In expertiseverslagen wordt er vaak gebruik gemaakt van een **RAVEN**. Nadien wordt er soms nog een **WAIS-III** afgenomen en de resultaten op deze testen kunnen zeer uiteenlopend zijn. Bijv. IQ=54 op de RAVEN en een TIQ=88 (VIQ=91 en PIQ=87). Dit is nu 1 voorbeeld, maar dit is iets wat we vaak tegenkomen. In beide richtingen (overschatting door de RAVEN of onderschatting). Ik las dat er een vrij sterke correlatie bestaat tussen RAVEN en WAIS (.40 tot .75). Momentane invloeden spelen wellicht ook een rol (bijv. weerstand, onwil,...). Kunt u mij hier wat informatie rond bezorgen? Bijv. over de validiteit van een RAVEN (Heeft dit nut om te gebruiken bij mensen met een beperking?)”

- ⇒ Normen?
- ⇒ CHC-vaardigheden: Gf ⇔ Gc

6.2. BEPERKINGEN IN DE PRAKTIJK

Beperkingen

LITERATUUR

- De Cleen, W., & Magez, W. (2010). Intelligentiemeting in nieuwe banen: de integratie van het CHC-model in de psychodiagnostische praktijk. Brasschaat: CAPvzw. (Te bestellen: annemie.bos@lessius.eu)
- Flanagan, D.P., Mc Grew, K.S., & Ortiz, S.O. (2000). *The Wechsler Intelligence Scales and Gf-Gc theory*. Boston: Allyn and Bacon.
- Flanagan, D.P., & Ortiz, S.O. (2001). *Essentials of cross-battery assessment*. - New York: John Wiley & Sons.
- Kaufman, A.S., & Lichtenberger, E.O. (2002). *Assessing Adolescent and Adult Intelligence*. New York: John Wiley & Sons.
- Magez, W., & Stinissen, H. (2010). *Diagnostiek bij Allochtonen. Schoolpsychologisch onderzoek met psychodiagnostische tests voor Intelligentie en Cognitieve vaardigheden*. Brussel: VCLB-Service.
- Mulder, J.L., Dekker, R., & Dekker, P.H. (2004). *Nederlandstalige bewerking van de Kaufman - Adolescent and Adult Intelligence Test (KAIT)*. - Leiden: Pits.

LITERATUUR

- Magez, W., & De Cleen, W.(2007). *CAP-CHC vademecum. Intelligentiemeting in nieuwe banen: De Integratie van het CHC-model in de psychodiagnostische praktijk*. Brasschaat: CAP VZW.
- Uzieblo, K., Winter, J., Vanderfaillie, J., & Rossi, G. (2011). Intelligent Diagnosing of Intellectual Disabilities in Offenders : Food for Thought. *Behavioral Sciences and the Law*, 30(1), 28-48.
- Website ‘cross-battery assessment’: <http://www.crossbattery.com/>

DANK U!

Met dank aan:

Annemie Bos (PDC, TP)
Riete Debbaut (PDC, CODE, TP)
Walter Magez (PDC)

Laura De Smet (student)
Celine Diels (student)
Sofie Rysheuvels (TP)
Lotte Van Dyck (CODE, TP)

Contact:

Kasia.uzieblo@lessius.eu

Jan.Winter@vub.ac.be